

ek

LEU

születés

négezés
endéglő félre-
elyén

(Az Uj Kelet tud.) A
latti népkönyhán ma
feltűnt, hogy Vasile
gálófiu hiányzik. Leo-
ány keresésére indult
ta a félreeső helyen,
adójára zuhanva. A
ot, mire ő is ájultan
a sorsra jutott Cos-
relia Helguies pincér-
endéglő tulajdonosa erre
félreeső helytől, majd
gy óvatossággal teher-
ly Pineru már halott
om füldekölt. A Bran-
gállapították, hogy Pi-
ot ivott, nyilván vala-
osságképpen a beteg-
szenvedett. A másik
ő áradó gáz mérgezte

a zsidók ellen

anzingban ma a nem-
szemita tüntetést ren-
sen lengyelelleses tün-
venruhába öltözött ná-
k és Zopot uccán, a
blával: „Németország
azánk!”

venkét éves

Duce ma töltötte be
Ebből az alkalomból
zéből szerencselívána-

gazda tüntetett
alyi palota előtt

(Rador.) 40.000 gaz-
a királyi palota előtt,
művelés ügyeinek inté-
politikusokra, hanem
ly a palota erkélyéről
tűntetőkhöz, megígérve

égett Bucurestiben
épülőgép

Egy kampókeresztes-
p ma kényszerleszáll-
repülőtéren. A gép
t, de technikai okok
folytatni. A háromta-
Untucht felügyelőt,
hatóságához, miután a
engedélye az átrepü-
t.

SPORT

onttal vezet
bólobajnokságban

13:0 (7:0), bajnoki
bók: Sándor (6),
Schwartz és Gárdi.

1), bajnoki. Gódobók:
s Chendi, illetve Pet-

KAC 5:2 (4:0), ba-
alás (3), Hartig és
or (2) dobta. A Phö-
átzik a csapaton a
e. A helyi együttes
volt. Ziegler kifogás-

10 Telefon
Bavonta 11
évre 800, e
Zöldre: Hav
Földre 12, e
detések díjs
KELET" az
dóság egyetn
Cikkünk után
rás megjelölés

Szerkesztőség
No. 224717

Dr. Hannsetter Robert
Budapest
Disztor Raza I. e

ELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmantelen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Elnök. Felelős szerkesztő Jánosov
Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hár-
szegi Ernő, Strada Matei Múe 7
Szerda 1935 július 31.
5695. EV. XVIII. ÉVF.
AV 1. 168. SZÁM.

VILAG TUREK

Vaida Sándor csalódása

Vaida Sándor, a numerus valachicus hőse és uttörője busan tűnődik legfrissebb politi-
kai élményein.

Vaida Sándor, aki néhány hónappal ez-
előtt még diadalmesen járta az országot
és aratta babárait, — ma egykedvűen püfé-
kel pipájából és bánatosan regisztrálja csaló-
dásait.

Nem a gondolatban: a numerus valachicus
eszméjében volt a hiba. Vaida nem tévedett
számításában, amikor úgy vélte, hogy ez a
gondolat talajra talál. A román politika
belső válsága, a pártok tehetetlensége, a
külpolitikai konstellációk, a tömegek elége-
detlensége — mind-mind kecsgetetett a ka-
landnak, melynek sikamlós útjára lépett
Vaida Sándor.

Nem is kétséges, hogy Vaida politikai
programja és agitációja nyomot hagyott a
román politikai életben. Ezek a nyomok
azonban pontosan fordítva állottak meg a
politikai élet útján, mint ahogy azt Vaida el-
képzelte.

Vaida Sándor magának akart pártot, erős
pártot alakítani a numerus valachicus zász-
laja alatt.

És mi történt?
Mások sajtóintótták ki programját, azt a
programot, amit nevével és agitációjával
szalonképessé tett saját használatára.

Maga köré akarta gyűjteni az összes na-
cionalista és antiszemita veletlensé csoporto-
kat, akiket eddig mostohán kezelte a sors és
kormányképes, nagy pártot akarta tenni
őket a maga vezérére alatt.

Ezzel szemben mi történt? Ezek a csoportok
arra használták ki a Vaida által terem-
tett atmoszférát, hogy Vaida nélkül köv-
esöljék össze saját politikai frontjukat.

Goga és Cuza vigan fut azon az uton,
amelyet Vaida patinás neve és tekintélye
nyitott meg politikájuk számára. Még a
„Totul pentru țara“ nevű front is feltámad-
hatott poraiból...

Csak Vaida, az uttörő maradt egyedül.
Régi barátait cserbenhagyta. Új barátai
öt hagyták cserben.

Mindenki vigan agitál. A nemzeti parasz-
párt nagy szervezőmunkában van, a kereszt-
tény nemzeti párt a mézeshetek örömeit él-
vezi — csak Vaida ül csöndes magányában
és busan pipázik.

Mondják, hogy haragszik. Azt állítja, hogy
barátai az orrával fogva vezették. Azt ígér-
ték, hogy 23 nemzeti parasztpárti szervezet
fog mellé állani és nem jött egy sem.

Arról is beszéltek, hogy Tilea elhídeglült
Vaidától. Vaida cáfolja ezt: nem Tilea híd-
glült el tőle, hanem ő vágta Tilea szemébe,
hogy barátai becsapták.

Vaida sajnálkozik. Sajnálja az egészet. S
mialatt rezignáltan tűnődik csalódásain, ben-
fentes, Costica Anghelescu megbízást ka-
pott, hogy kibékítse vezérét Maniu Gyulával.
Vaida — állítólag — hajlandó elmondani
bűnbánó beszédét. Sok ilyen beszédet mon-
dott már és nem valószínű, hogy ez lenne az
utolsó.

Kérdés azonban, hogy Maniu mit szól
ehhez...

Marinetti

Husz évvel ezelőtt a modern olasz irodal-
om egén egy kissé homályos csillag tűnt fel,
aki Marinetti névre hallgatott.

Futuristának vallotta magát és érthetel-
en, nyakatekert versoraival sikerült magá-
ra irányította az olasz nyárszolgárok elszór-
nyúlódását és az értetlen ifjak rajongását.

Marinetti irodalmi „forradalmat” hirdetett
s Petrarca, Dante, Carducci klasszikus zen-
gésű olasz nyelvén az autó, a gép és a gép-
fegyver imádatát zengette.

Futuristának vallotta magát, vagyis a jö-
vő dalnokának. A jövőhöz, a szó morális és
szociális értelmében kevés köze volt ennek
a fiatalembernek, de a jelen, főleg a világ-
háború alatti és a jelenlegi jellem káoszt elég
jól érzékeltette zavaros, káotikus versoraival
és még zavarosabb észjárásával.

Követői nemcsak olasz földön akadtak,
hanem főleg a latin országokban, így elsősor-
ban Franciaországban, ahol különösen
baloldali beállítottságú embereket ihletett
meg: az ugynevezett szürrealistákat, dada-

A német antiszemitaizmus
uj receptje: „zsidó erkölcs-
telenségről” koholnak vádakat

Az erkölcstelenség miatti letartóztatásokból a katolikus papoknak is kijut

Berlin, július 30. Németországban, de kü-
lönösen a távolabbeső vidéki városokban a
nemzeti szocialista hatóságok folytatják a
zsidó lakosság sikanizozását. Ruedlinburgban
például megtiltották a zsidóknak, hogy be-
lépjenek abba a katedrálisba és kastélyba,
amelyet II Henrik a 10. században épített.
Ugyanakkor megtiltották a zsidóknak a vá-
rosi muzeumba való belépést is. A polgár-
mester azzal indokolta ezt az intézkedését,
hogy a zsidók nem értenek meg semmit a
német szimbólumokból.

Nemárja nem lehet német katona

Berlin, július 30. A német birodalmi kor-
mány ismét rendkívüli intézkedéseket lépte-
tett életbe a „nemárja” alattvalókkal szem-
ben. Eszerint a német hadsereg tagjai csak
árják lehetnek. Azok a nemárjak, akik a so-
rozás követelményeinek megfeleltek, a má-
sodosztályú kiképző századoknál lesznek
nyilvántartva. Nemárja alatt értik azokat is,
akiknek az apjuk vagy nagypapjuk volt
zsidó.

Lutzen város tanácsa arra utasította zsidó
polgárait, hogy hagyják el a város területét.
A városka kevésszámú zsidó lakossága hír
szerint el is hagyta a várost.

Erkölcstelen cselekedetek koholt
váda

Frankfurt, július 30. Uj jelszót találtak ki
a Harmadik Birodalomban az antiszemitaiz-

mus élesztésére. Erkölcsbe ütköző merényle-
tekkel vádolnak meg zsidókat és e koholt
vádaknak a széles nyilvánosság előtt való
pertraktálásával igyekeznek hangulatot kel-
teni a zsidók ellen.

Frankfurtban a titkos rendőrség a kon-
centrációs táborba utalt egy wiesbadeni ere-
dettű leányt, aki állítólag teherbe esett egy
zsidótól, akivel jegyben járt. Letartóztatták
a leány zsidó vőlegényét is, mert állítólag
sértő kifejezésekkel illette a nemzeti szocia-
lista államot. Ugyanabba a koncentrációs
táborba szállították, ahová menyasszonyát
vitték.

A DNB ügynökség jelentése szerint Saale
(Halle mellett) városkában a rendőrség let-
tartóztatott 13 személyt, köztük 7 zsidót a
közérkölcösökre ütköző cselekmények miatt.
A hatóságok szerint a zsidók visszaéltek
árja nők társadalmi helyzetével s arra kény-
szerítették őket, hogy szerelmi kapcsolatot
tartsanak fel velük.

Hogy a katolikusok se maradjanak ki az
uj kurzusból, a Maria Lindenhof elmegyógy-
intézetben, amely az irgalmasság kongregá-
ciójához tartozik, a rendőrség letartóztatott
12 világi szerzetest, akiket elfajult erköl-
csökkel és a betegek, valamint a gondozá-
sukra bízott gyermekek megrontásával vá-
dolnak. A nyomozást kiterjesztették a kong-
regáció másik négy hasonló intézetére is.

Ma átszervezik a kormányt

Két nap mulva befejezik a vizsgálatot a deviza-
csalásban

Bucuresti, július 30. Az Adeverul a Lon-
donban, Hágában és Párizsban a román gaz-
dasági delegációk által folytatott tárgyalá-
sokkal kapcsolatban azt írja, hogy Tatarescu
valószínűleg holnap a fővárosba érkezik,
ahol a gazdasági bizottság ülésén fog elnö-
kölni.

Egyébként az Adeverul azt hiszi, hogy
Tatarescu a következőképpen fogja átszer-
vezni kormányát: Sasut szenátusi elnökké
nevezik ki, dr Costinescu megmaradna az
ipar és kereskedelem minisztérium élén, Ni-
stor átvénné az egészségügyi tárca vezetését,
Iamandit munkaügyi, Manolescu-Strungát

pedig földművelésügyi miniszterré nevez-
nék ki.

Ami a transzferencsalás ügyét illeti, a vizs-
gálat befejezés előtt áll. A kormány értésül
adja, hogy senkit sem akar takarni és az
igazságszolgáltatás útjába nem gördít aka-
dályokat. A kormány által nyert információk
szerint azonban a vizsgálóbíróknak nem áll
szándékában a már vizsgálati fogságban ülő
személyeken kívül másokat is bevonni az
ügybe. A vizsgálat állítólag még csak két
napig fog tartani. Az iratokat azonnal át-
teszik az ügyészségre és hamarosan tárgya-
lást tűznek ki.

istákat, akik a harmadik internacionálé hi-
veinek vallották magukat.

Mairnetti tehát a kispolgári anarchia szó-
szólója volt az olasz költészetben s amíg a
fasizmus nem került uralomra, pont a rend
és a centralista államhatalom ellen küzdött.
Tegyük hozzá, kevés sikerrel, főleg ami az
anyagiakat illeti.

Amióta a fasizmus van uralmon Olaszor-
szágban: az olasz irodalom legkiválóbb kép-
viselői vagy emigrációba mentek, vagy
nagyjában elnémultak. Marinetti azonban
egy szép reggel arra ébredt, hogy a fasizmus-
nak, vagy ami ezzel egyenlő: a háborúnak
nincs nála nagyobb hive.

S ha Marinetti hajdan még megelégedett a
gépi technika dicsőségének zengésével: ma
már kizárólag a hadi technika dicsőségét
zengi.

A futurizmus szabadalmazott dalnok a vér-
ontást, mint célt és mint az emberiség leg-
nagyserűbb higiénéjét, gyógyszerét és meg-
váltását hirdeti a készülő afrikai háború kü-
szében.

Marinetti az összes olasz költőket és tudó-
sokat, az egész olasz akadémiát az afrikai
hárcérrre invitálja, ahol szerinte páratlan al-
kalm adódik az összes muzsiaiak számára,
hogy kigyógyuljanak a gondolat, a lélek és

a szív kanyarójából s a férfias halál tisztító
tüzét át egyenesen Dante pardicsomába jut-
hassanak.

A futurista dalnok az afrikai sivatag ho-
mokján készülő nagy és véres viadalt párat-
lan élményeit ajánlja honfitársai kegyelme: a
hullahalmok és a kiontott vérfolyamok gyö-
nyörűségeit.

Azt hirdeti, hogy az olasz anyák nem hiá-
ba születték fiaikat, mert hiszen páratlan alka-
lom adódik e fiataloknak arra, hogy a halál
és a pusztulás nagyszerű élményében része-
süljenek. Az élet célja — Marinetti szerint
— a hősi halál, a háború tömegesebb halál,
hogy azok, akik a háború tüzeiből otthon te-
temes hasznokat vágnak majdan zsebre, igazi
mecenásai lehessenek a futurista költészetnek.
Marinetti futurizmusa — így látja az olasz
jövőt.

Valószínűleg optikai csalódásban szenved
ez a nyughatatlan költő, mert az olasz és a
nem olasz emberiség jövője mégsem a halál,
hanem az élet lesz. A megtartó, a kiegyenlí-
tő, a boldogító élet, mely azonban csak ab-
ban az esetben válhatik emberivé, ha Mari-
netti és társai mindökre Afrikában marad-
nak s a hősi halál elsősorban őket váltja meg
attól az újabb lehetőségétől, hogy továbbra is
a halál és a pusztulás szörfösai lehessenek.

Barcelona

A legcsodálatosabb kikötővárosok egyi-
ke Barcelona. Ha az ember vasutal jön,
leszállhat, bemehet a városba anélkül,
hogy érezné, hogy kikötővárosban van. A
város csodás panorámája nem minden ol-
dalról mutatja a tengert. Inkább a hatal-
mas hegyek, gyönyörű termőfölkök lát-
szanak mindenfelé. Csak ha az ember fel-
keresi a kikötőt, amelyet három oldalról
övez szárazföld, látja, hogy a világ egyik
legforgalmasabb és legjelentékenyebb ten-
geri városában van. A kikötő mintha már
kint lenne a városból. A Plaza de la Paz
— a Béketer még nincs teljesen kiépülve,
de egy hatalmas szobor demonstrálja azt
a nagy tiszteletet, amely a mai generáció-
ban is él Kolombusz Kristóf iránt, akinek
néhány évtizeddel ezelőtt ezen a helyen
emeltek hatalmas szobrot. A szobor alatt
várják az utasok a hajót, amely elviszi
őket leginkább Dél-Amerikába, ahol még
inkább van megállási lehetőség a proletá-
riátus számára, mint Spanyolországban.

A spanyol ember még ma is hódító,
vagy legalább is kalandos természet. A
katalánok szintén ilyen mentalitásuk, de
az utóbbi időben a sok belháború után,
amelyek a katalánok leveretésével végződ-
tek, lehült ezeknek az embereknek a ka-
landvágya is. Rendkívül sok lerongyoló-
dott ember jár a gyönyörű ramblákon
(főutakon), akiknek alig van pénzük ar-
ra, hogy a közeli Baléari szigetekre utaz-
hassanak. Már nem is álmodhatnak a nagy
tengeren túli utról, a spanyol Dél-Ameri-
káról.

A tündöklő, szép város szegénynegye-
de a Barrio Chino. Olyanszerű, mint Lon-
donban a Whitechapel, vagy mint New-
yorkban a Bowery, vagy mint Marseille-
ben a kikötő felső része. Olyanszerű és
mégis más. Ez is itt a szegények tanýája,
de sehol a szomorúság úgy nem nyilatko-
zik meg, mint ezen a részen. A sikátorok
szélessége legfeljebb másfél méter, min-
denütt a szegénység áporodott szaga, a
falak nedvesek, penészesek, betegséget
rejtgetők. Nincs kikövezve az ucca. Öreg
emberek elterülve fekszenek, mint halottak
a házak előtt.

A közelben valamivel szélesebb uccákon
ennek az életnek az ellenkezője zajlik le.
Éjjel-nappal lármás uccák ezek, éjjeli lo-
kálokkal, ahol azonban napközben is tán-
colnak és énekelnek, Matrozók, hamiskár-
tyások, brávok találkozóhelye a „Sacris-
ta”, a „La Criola”, ahol különösképpen az
idegent — nyilván spanyol lovagiaságból
— soha nem bántalmaznak. Innen pár lé-
pésnyire húzódnak a ramblák, az óváros
széles platánfákkal szegélyezett és éjjel-
nappal népes fútjai. Legelőkelőbb autók
hosszu sora, elegáns semmittevők sétahe-
lye.

Nincs a világon még egy ilyen része-
gítően pompás, virágos város, mint Bar-
celona. Ha az ember végigmegy a ramblán,
amely sétatér és világkereskedelmi gócp-
ont egyben, nem tudja, hogy hová kép-
zelje magát: Newyorkba, vagy Valparaí-
soba. Zöldruhás csendőrök, tarka unifor-
misu katonák, kékruhás katalán rendőrök
tűnnek fel lépésről-lépésre a nagy ember-
áradatban. Hatalmas virágüzletek, nagy
madárboltok, amelyek muzeumi, vagy ál-
latkerti részeknek is beillenek. Uccaf
énekesek, akiket néha egész trombitás ze-
nekar kísér. A fák közötti padokon álmos
öregék, vagy fiatal szerelmesek.

Ha az ember ki akar kerülni a nagy
zsivajból, kényelmesen felutazhat a gyö-
nyörű Montjuich hegyre. Kötélpálya ve-
zet fel, teljesen modern alkotmány, ahon-

nan a tengert és az elbűvölő tájat lehet csodálni. Innen már világosan lehet áttekinteni a várost és környékét, a Tibidabo magaslatait, a Pelada hegyet, az óváros hatszögét és az újváros széles, világos, amerikai stílusban épült avenüit, továbbá a nagyurak palotáit és parkjait, a Parc de Graciát.

Barcelona vursulja, a nép szórakozó helye a Faralet. Egyik revüszínház a másik mellett, szép, nagytermetű fiatal táncosnőkkel, akik egyuttal énekelnek is. A családnyák nem is hallgatják. Ugyancsak itt van a város egyik legnagyobb operett színháza. Az egyik helyiségben taxi-gör-löklökkel lehet táncolni. E tánc ára fél pe-zeta, ami megfelel 15-18 lejnek.

A kávék likörrel szervirozzák és mialatt az ember kávéját szűrösi, a cipőtisztító kérés nélkül tisztítja az ember cipőjét. Mindenfelé a gondtalanság hanyagsága. Az arcokon látni, hogy ezek itt nem sokat törődnek a holnappal. Éjjeli kettőkor még senki nem gondol arra, hogy le is kell fe-küdnie.

A Plaza de Cataluna legforgalmasabb tere a városnak. A nagy hotelek és a világ-bankok képviselői itt székelnek. Ugyan-csak itt kell leszállni a fehér földalatti vasutra. Egész éjjel nyolc irányba lehet utazni, napközben huszfélt. De azért éjjel fent is közlekednek az autobuszok a kora reggeli órákig. Mindössze két órai pihenő-je van az autobusz-forgalomnak.

Barcelona híressége az egészen katalán stílusban épült zenepalota és egy hasonló stílusú vendéglő: Caracoles. Nyitott tüzhely mellett étkeznek a vendégek. Főleg halat, rákot, kagylót, gyümölcsöt és frissen sült húst szerviroznak itt. Speciálitá-sa a tintahal (calameresen su tinta). Eh-hez isszák a fanyar spanyol vörösbort, amely lassan részegít.

A reggeli órák meleg és nedvesek. A balkonokon mindenütt fehérneműt szári-tanak, vagy szőnyeget porolnak. A reggeli csendben megszólal egy-egy hajó sziréná-ja. Ez az egyetlen zaj, ami hallatszik ezekben az órákban. Ilyenkor csendes a vá-ro, amely délelőtt tíz órakor ébred. Addig az utazóirodákon kívül nem nyitják a boltokat, a mellékúccák tejesüzleteit ki-veve.

Felhívás az erdélyi khal-cionistákhoz! A Hanoar-Hacioni tábora meghívott bennün-keket augusztus 4-re Aiudra, táboruk meglá-togatására. Ezt az alkalmat felhasználjuk egy országos khal-értekezlet megtartására is és ezért kérjük összes vezetőinket és vidéki tagjainkat, hogy az értekezleten minél szá-mosabban jelenjenek meg. A khal-szervezet erdélyi központja nevében: Reiter Lunka s. k. Marton Ernő dr s. k.

KINIZHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Az OPERA MOZGÓ MUSORA:

Hétfő, kedd, szerda:
Állat az emberben! Főszerepben: Frederic March és Miriam Hopkins. Lélegzet-feljótóan izgalmas film.
Csütörtöktől: Az orvos. Clark Gable és Myrna Loy.

EDISON MOZGÓ MUSORA:

Két film egy helyért: I. Láthatatlan ember. H. G. Wells világhírű regénye film-ben. Claude Rains és Gloria Stuarttal. II. Hoffmann k. a meséi. Anny Ondrá-val. Helyárak: 7 és 10 lej. Előadások kezdete: 3, 6, 9 órákor.

A ROYAL MOZGÓ MUSORA:

Ma, szerdán a legszenzációsabb kettős műsor: I Moszkvai éjszakák, fősz.: Harry Baur, Annabella. II. Csak engem szeress. A legjobb angol vígjáték. Premier. Előadások kezdete: Moszkvai éj-szakák: 3.20, 6.20, 9.20, Engem szeress: 5, 8, 10.30.

SZINKRÓ MOZGÓ MUSORA: (A leghívebb nyári mozgó)

Ma: Ördögasszony. (Az asszony és a bábu). Fősz.: Marlene Dietrich, Lionel Atwill, Cesar Romero. Előtte u. Micky Mauss és Sully Simphonie. Előadások: 3, 5, 7, 9 órákor. Helyárak: 10 és 17 lej. Jön: JOSEF SCHMIDT!

Gondtalanul napozni

lebarolni, lég- és napfűdőzni csak úgy lehet, ha előbb alaposan bekeni magát Nivea crémrel vagy olajjal. A Nivea lecsökkenti a leégés veszélyét és csodás bronzszínt tesz tőle bőre

Levegőre és napra csak NIVEÁ-val

NIVEA-CRÉME 16 - 72 lei / NIVEA-OLAJ 24 - 75 lei

Belaerdori & Co. S. A. R., Braşov

Egy angol ujságíró riportja Haifáról a londoni Timesban

London, július 30. A Times legutóbbi szá-mában Arthur Moore tollából rendkívül ér-dekes cikk jelent meg Palesztináról, a zsidó országépítés fejlődéséről és a palesztinai élet jellegzetességeiről. Az angol ujságíró töb-bek között a következőket írja palesztinai be-nyomásairól:

„Amiről irni szeretnék, nem több, mint be-nyomás, hiszen csak futó áttekintésem lehe-tett Palesztináról az ott töltött rövid idő alatt. Ez a benyomás azonban lenyűgöző volt. 1919-ben voltam utoljára Palesztinában, Indiából és Perzsiából hazajövet. Azóta sokat hallot-tam az arabok és a zsidók közötti ellentéte-k-ről, az ország gazdasági fejlődéséről, leg-ujabban pedig a nagy prosperitőről. Amikor átléptem az ország határát, az volt az érze-sem, hogy a világ egyik legjelentősebb pont-jába csöppentem bele.

Megdöbbentő, új hatalom keletkezett itt, melynek gazdasági, társadalmi és erkölcsi ereje egyaránt lenyűgöző. Mások bizonyára hatásosabban írták le e jelenséget, mint én, mert ők sokkal többet tudnak nálam, hosszabb időt töltöttek az országban, mindent megnéz-tek és adatok és számok állottak rendelkezé-sükre, amit én nem mondhatok el magam-ról. Mégis azt hiszem, hogy érdeklődésre tarthat számot az én benyomásom is, hiszen sokat gondolkoztam a palesztinai kérdésen.

Egy új társadalom

Nyomban meg kellett éreznem, hogy a le-vegőt itt a zsidók nacionalizmus szelleme telíti. Elő és nagy valóság ez, mégis különbözik a többi kihangsúlyozott nacionalizmusoktól. A második impresszió, mely elfogja az em-bert, hogy egy misztatúr ország szegényes földből a leggazdagabb országok egyikévé fejlődik. A harmadik impresszió volt, hogy itt egy új társadalom keletkezik, mely vi-rágzó és egyben szociális is lesz, melyben nem lesznek szegények és a szocializmust nem feleltől fogja ráerőszakolni a tömegke-re egy forradalmi kormány, hanem ez a szo-cializmus belülről, a nép köréből nő ki, mint a Zsidó Nemzeti Alap munkájának az ered-ménye az angol mandátum alatt. És ez az új társadalom máris egészen más, mint az, amit a zsidó társadalom fogalma alatt egy-általán el lehetne képzelni. E társadalom gyökereit a földben, a városok lakóiban, nap-fűdőzőiben és átutáiban érelednek. Ez a ki-mondottan fiatal társadalom ma telve van energiákkal és annyira emancipált, hogy a nők teljesen egyenlők a férfiakkal.

A hajó, mellyel Haifából Triestebe utaztam, tele volt férfakkal és nőkkel, akik a Mak-kabi jezsálemi atlétikai versenyén vettek részt. Német, orosz, lengyel, osztrák, magyar, olasz, francia és angol zsidók voltak. Mind-gyanyma különböző országok jellegzetességeit viselték magukon és azt írták róluk a palesz-tinai lapok, hogy nagyon büszkék. A lényeges azonban az, hogy mindannyian zsidók voltak. Nagy együvértartozásról tettek tanúságot. El-lepték az egész hajót és fesztelenül, rövid dresszekben sütkéreztek a napon, fiatalem-berek és lányok gyakran átölelve egymást. Az első osztályon néhány idősebb és tekinté-lyes házaspár utazott unottan, akik jórészt-latu mosollyal nézték a fiatalok hancurozását. Ezen a hajón az ifjuság követelte a maga jussát és kiállt a porondra. Az övék a vil-ág és reményes, míg az idősebb generáció, mely egyik vagy másik országon keresztül bizonyos módon szerzett vagyont, unottan sétál-gat a színen.

Haifa

Haifa egyenesen bámulatos. Amikor 16 év-el ezelőtt, utoljára láttam, szegényes kikötő volt, amit a törökök hagytak 25 ezer főnyi lakossággal. Ma közel 100 ezer lakosa van és szemmel láthatóan növekszik, felkapaszko-dik a Karmel hegyére és egyre erőteljeseb-ben terjeszkedik északra. Akko felé és délen a Saron síkság irányában. Nem kétséges, hogy nemsokára riválisa lesz Alexandriának a modern fejlődés minden előnyével, hatalmas uccáival, melyeknek mindkét oldalán modern

üzletek sorakoznak. Az új kikötő áruakirá-yai máris kiesinyeknek bizonyultak. Hatal-mas luxus-szálló épült most a kikötő mellett. Haifa terjeszkedését az új zsidó városnegye-dek határozzák meg: a Hadar Hakarmel, a Herzlia-negyed, a Sir Herbert Samuel negyed, az Achuzá és a Zsidó Nemzeti Alap tulajdo-nát képező Emeik Zebulon — az akkori öböl — ahol az iraki petróleum-vezeték végződik. De még élénkebben illusztrálják a város gyors fejlődését a petróleum-vállalatok tar-talék-tankjai, a palesztinai villamostársaság művei, a vegyipar, a nagy cementgyárak, a Sémén olj- és szappan-gyár, a dohánygyárak, a palesztinai nagy máhkok és vasúti műhe-lyek. A hely valósággal pattan az energiától.

Az üzletekben etonfrizurás, napbarnított arcu lányok szolgálnak ki meztelen, barnára sült lábakkal. Ezek a lányok sokat tudnak Hitler „Mein Kampf”-járól, Stalnról, Mus-soliniról, marxizmusról, szocializmusról, Sid-ney Webbsről, Bernhard Shawról stb. Mind-annyian tudatában vannak annak, hogy nagy dolgot művelnek, a Zsidó Nemzeti Otthont építik, nagy nemzeti műt, ami tisztelget: és csodálatot szerez a zsidóságnak, mely utat

60.000 Iatanikus hívő védte meg Petrake Lupu „istenlátó” pásztorát a karhatalommal szemben

Egy egyszerű parasztember azt állítja, hogy beszélt Istennel. A félrevezetett emberek ezrei vándorolnak a pásztorhoz

Craiova, július 30. Petrake Lupu magla-vilai pásztor ügye egyre nagyobb hullámo-kat ver. Petrake — miként megjöttük — néhány héttel ezelőtt azt állította, hogy egy utazódi kereszt közelében megjelent előtte Isten és ő beszélt vele.

Zarándoklat az „Istenlátó” pás-ztorhoz

A hír csakhamar elterjedt a községben és a környéken, sőt elhatolt távolabbi megyék lakosságához is, úgyhogy a látomás után néhány nappal hatalmas zarándoklat indult meg Maglavita községbe, amely ilyenformán egészen váratlanul nagy jövedelemhez ju-tott, mert a falai között tartózkodó idegenek sok ételt és italt fogyasztottak. Petrake Lupu pásztor naponként többször beszélt a mindig megújuló tömeghez és mert az em-bereken vallási fanatizmus vett erőt, be-avatkoztak az egyházi hatóságok is.

Püspök és prefektus tehetetlenek

Vartolomeu ramnicului püspök összehívtá a szinódust, amely úgy döntött, hogy véget kell vetni a pásztor üzemének. Miután ki-látástalannak látszott, hogy a népet felvilá-gosítják annak tarthatatlanságáról, amit a pásztor állit, gyakorlatilag megoldáshoz fo-lyamodtak. Felkérték Ramnicul megye pre-fektusát, tartóztassa le a pásztor és tiltsa el a további zarándoklatokat Maglavita kö-zségbe. Az egyházi hatóságok azonban nem számítottak a nép hangulatával, mert amint hire kelt, hogy a pásztor ellen készül valami, mintegy hatvanezer ember gyűlt össze Mag-lavitában. Igen sokan jöttek el távollekvő vidékekről csakhogy a pásztornak segítségé-re legyenek. A hatóságok a hatalmas tömeg-gel szemben teljesen tehetetlenek voltak.

A tömeg szeretetének és tisztelétének számtalan jelével halmozta el az „Istenlátó” pásztor, sőt kényszerítette a maglavitai parochián gyűlésre összegyűlt lelkészeket, hogy vele együtt elzarándokoljanak ahhoz a helyhez, ahol Petrake Lupu először meglátta

mutat a civilizációnak és ahol meg fogják mutatni a zsidók az emberiségnek, hogyan lehet szervezkedéssel, szorgalmas munkával egységes célkitűzéssel szegénységből kőszé- get teremteni és egy egész népet egyetlen családdá változtatni. Ezek az emberek mind-den nemzetből tanultak és érzik, hogy ha ki-jutnak a diaszpórából és hozzálátnak saját munkájukhoz, adni tudnak majd valamit az összes nemzeteknek.

Moszkva és Jeruzsálem

Néhány évvel ezelőtt, amikor Oroszország-ban jártam, az volt a benyomásom, hogy az oroszok józanul gondolkoznak, mindent gé-p-üzemre állítanak be, egészséges munkameg-osztással, de a nép nemtörődősége nétrá-t-tatja a haladást és még a gépek sincsenek megfelelően kiszolgálva, amiért Oroszország lassú módjával felül él.

A palesztinai zsidók éppen ennek ellenke-zőjét mutatják. Minden talpalattnyi föld meg van művelve és olyan terményekkel, melyek a legjobban jövedelmeznek. Az arab csodálkozva nézi, mi minden nő ott, ahol e-zelőtt semmi sem nőtt, és úgy érzi, hogy ő a szegény, másodrangú író a gazdasági harc-ban. A zsidók által teremtet jótét azonban csiy nagyhatásu, hogy ő is részesedik abból, mivel munkabőve lényegesen emelkedett. A zsidók gondolnak is az arabok jöletére. Van-nak egyesültek, amelyek a jóviszony Apolá-sát célozzák. Abrahám két családfájának gyermekei között, akik csodálatos módon meg-örizték az egymástól elütő két testvért: Iz-sákkal és Lemáelnek a jelenvonásait és egyenetlenkedésük a bibliai jóslatokat igaz-o-zolja. De a zsidók már a Joráta túlsó part-jára vetik szemüket és a régi, primitív arab életre való befolyásuk egyre nő. Ahogy a tevé eltűnik az automobil elől, úgy fognak majd eltűnni a beduin sátrak a csákdányok és a palesztinai csermát utjából.

Haifa mellett van a Bab és Abdul Baha sírja, mely nemzetközi zarándokhely lett. Vasárnap és ünnepnapokon Haifa polgárai felkezeztetve való tekintet nélkül ide jöme-nk üdülni, ahol annak a fiatal Shiraz próféta-nak a csontjai nyugosznak, aki csaknem száz év-el ezelőtt prédikált, hogy az emberek mind egyenlők, az összes vallások igazak és meg-jövedőlte a férfiak és a nők bekövekező egyenlőségét és az első Népszövetségnek a megszületését.”

Nem aug k

Vaida

Bucuresti, július

Tatarescu miniszter megyei birtokára, bepolitikai feszültsé befügyminiszter Be-Franasovici közlek hogy visszatért k ismét külföldre uta-szerint ez a nagy n-mány vezető egyéni-célt szolgálja, hogy-ményt a kormány-re scu szeretné mi-hogy semmi és sen-helyéből. Mindenes-e ze nem annyira a-beállítottaságától függ-átléanos politikai be-

Az általános hej-rózsásabb. Augusztus-nia külföldi tartozás-lete, de a Banca Na-a tartozás kifizetésé-A hónap végéig 714-állami tartozások és-ziációs kölcsön számlá-Badulescu pénzügyi-utazott, hogy próbálj-zökkel. Mindenekelő-gabonaexportőrök utja-megoldást találni. Esz-rök devizában leelőleg-váro román gabonate-megoldás azonban né-gabonaexportőrök a-tési rendszer módosít-koznak arra, hogy ne-eszközölni, mert a bu-miniszteri rendelet ut-totta meg, a világpart-a kormány azt akarja-devizában a gabonára-ria a buza beföldi ára-

Armenyában a gabo-lehet a kérdést megol-azzal a tevével foglal-ajja a román petróle-iannak járó kölcsés r-azonban még a kor-makozik egyhangú helye-matnyilag alkalmas is-csedekekesség elintezese-és, mi lesz az októbe-körülmények között-nygy Badulescu párizsi-tosabb és szélesebbkör-azért mondott le a kor-ment a politikai helyz-jelentős mértékben füg-ter párizsi útjának kam-nem lesz szükség a bu-megváltoztatására, u-hogy Sassu földműve-Negura alminiszter, a-telmi szerzői, távoz-z. Ebben az esetben vis-szég e kormány szélese-Egyesek abból is követ-Tatarescu minisztereln-kért Manolescu-Strungá-ügyének megoldására.

Vaicsznu, hogy az u-revezésének kérdése se-pokban elintéztést. Tata-társaisal, hogy nem a-tani a Jegybank élére,valakit, aki multja fo-va van fűzve a liberális pé-üzarva, hogy az új ba-zését el fogják halasztar-bepolitikai helyzet telj-Beavatottak ugy tudj-tianu Zăuceanu madridi-Banca Nationala elén lá-azeknek az ismert pénz-mek akik a kormánynak-külföldi pénzügyi akció-miniszterelnök, miután-porto: és elejtette egyik-Victor Iambróit, valami-prefektus, most állító-célgételet is megadni a-cifjullberák köreiben

Modern csőbutor és csillár

detail-kiszol-gálásnál is Gyári áron!

GRÜNWALD

100 DECEMBAL 23 TEL 7-64

SPORT

Disztornát rendez az aradi Hakoah a Kfar Hamakabi alagra

Cluj, július 29. (Az Uj Kelet tud.) Mint az egyik előző számunkban megírtuk, a Keren Kajemeth megkeresést intézett az erdélyi Makabi szervezetekhez, kérve, hogy az erdélyi zsidó sportegyesületek a Kfar Hamakabi alagra sporttüneményeket rendezzenek, melyek jövedelmei a Kfar Hamakabi (Makabi falu) tervének megvalósítását segítik elő.

Tudni kell azonban, hogy a Kfar Hamakabi alagra rendezendő sporttüneményeket nemcsak Erdélyben rendezik. A Keren Kajemeth Jeruzsálemi főirodája és a Makabi Világszervezet közös határozata szerint a Kfar Hamakabi ünnepségeket a Makabi kötetlenségbe tartozó tehát a világ valamennyi zsidó sportegyesülete augusztus hó folyamán megrendezi.

Tekintettel arra, hogy a Kfar Hamakabi alap létesítése egyik fő pontját képezi a Keren Kajemeth munkaprogramjának, a zsidó sportegyesületek rendezvényeit a zsidó szervezetekkel és ifjúsági szervezetekkel, illetve azok segítségével rendezik, hogy azok erkölcsi és anyagi eredménye kielégítő legyen. Ennek érdekében a Keren Kajemeth timisoarai központja körlevélben kereste meg a zsidó sportegyesületek székhelyein működő zsidó szervezeteket kérve, hogy a Kfar Hamakabi alap érdekében rendezendő sporttünemények előkészítésében a szervezetek működjenek közre. A körlevél értelmében a KKL helyisport, Wizo és az összes ifjúsági szervezetek képviselőiből, valamint természetesen az illetékes zsidó sportegyesület delegátusaiból közös munkabizottságot kell alakítani, amely bizottság az ünnepség technikai előkészítéséről gondoskodik.

A Kfar Hamakabi alagra rendezendő sporttünemény dátumát eddig az aradi Hakoah állapította meg. A Hakoah augusztus 7-én, szerdán este fél 10 órai kezdettel disztornát rendez, amelyen az egyesület mintegy kétszáz tornász vesz részt. A hatalmas tornászcsapat, amelyben alcsoportonként hölgyek és gyermekek, valamint mintatornászok vesznek részt, előbb közös tömeggyakorlatokat mutat be, majd sor kerül a szertornára. A tornaest kiemelkedő száma a hölgytornászok plasztikus „gerendagyakorlata”. A tornaest műsora rendkívül érdekes és egy van megállapítva, hogy azon a közönség jó szórakozást kap, tehát alkalmas arra, hogy anyagilag is gazdagítsa a már eleve biztosított erkölcsi sikert.

A zsidó sportegyesületek Kfar Hamakabi sporttüneményei Erdélyben előkészítés alatt vannak. Azok időpontjaira visszatérünk.

Bótrányok és antiszemita tüntetések zavarták Sibuban a HTV-Makabi (Bucuresti) mérkőzést. Tudósítónk jelenti: A vasárnapi HTV-Makabi mérkőzésen, mint ismeretes, a bucaresti zsidó csapat 4:0 arányban súlyos vereséget szenvedett. Az eredmény kialakulásában (amely az ország sportkörében méltán kelthetett feltűnést, mint hogy a zsidó csapat klasszissokkal jobb és az első mérkőzésen 5:0-ra győzött) nagy szerepe volt azonban annak az atmoszférának, amely a mérkőzés kezdetétől a pályát uralta. A nagyszámú német közönség állandó püfjözéssel kísérte a bucaresti zsidó csapat minden megmozdulását és olyan parázsán tüntetett, hogy több ízben a rendőrségnek kellett a rend helyreállítása érdekében közbelépnie. Ertesztéseink szerint a bucaresti Makabi szövetség elég meggy a Sibuban történtekkel.

Brüsszel. A nemzetközi vízipótló torna mai eredményei: Svédország-Franciaország 2:0 (2:0), Belgium-Jugoszlávia 3:0 (2:0), Magyarország-Németország 6:3 (4:1).

London. Anglia megvédte a Davis-cupot az Egyesült Államokkal szemben. Az angolok a mai párost is megnyerték s így a meccs állása 3:0.

Cluj versenyzők sikere a gheorgheni országos teniszversenyen. Tudósítónk jelenti: A GySE által rendezett országos teniszversenyen a clujak kitűnően szerepeltek. A kerületi bajnok Gábor három számban lett első, de a többi helyi egyesületek versenyzői is szép sikert arattak. Részletes eredmények a következők: **Férfi egyes:** 1. Gábor U, 2. Wartenberg TC, 3. Steiner NAC és Pusztay TC. **Döntő:** 6:2, 6:2. **Az elődöntőben Gábor:** Steiner 6:3, 2:6, 9:7. Steiner már 0:4-re vezetett a döntő szettben. **Wartenberg-Pusztay 7:5, 4:6, 6:1. Női egyes:** 1. Ziszovits NAC, 2. Barabassy TC, 3. Arató NSE és Csiszárné GySE. **Döntő:** 6:4, 6:0. **Elődöntők:** Ziszovits-Aráto 6:1, 6:2. Barabassy-Csiszárné 6:0, 6:1. **Férfi páros:** 1. dr Metianu-Gábor U, 2. Pusztay-Wartenberg TC 6:2, 6:4. 3. Grünwald (Makabi Oradea)-Erős Csibi Haggyibor és Steiner-Petrovics NAC. **Döntő:** 6:2, 6:4. **Elődöntők:** Metianu-Gábor-Grünwald-Erős 6:4, 4:6, 6:3. Pusztay-Wartenberg, Steiner-Petrovics 6:0, 8:6. **Vegyes páros:** 1. Ziszovits-Gábor U, 2. Pusztay-Barabassy, 3. Alter-Basilides GySE és Arató-Grünwald. **Döntő:** 6:3, 8:10, 9:7. **Elődöntők:** Ziszovits, Gábor-Alter, Basilides 6:2, 6:3. Pusztay, Barabassy-Aráto, Grünwald 6:1, 6:3.

KÖZGAZDASÁG

A gyáriparosok hadat üzentek a munkabíróságoknak

Az Ugir legutóbbi központi közgyűlésén Mircea szenátor, az Ugir vezérigazgatója részletesen beszámolt azon akcióról, amelyet a gyáriparosok indítottak a munkabíróságok mai rendszere ellen. Mircea szenátor jelentésében erről a nagyhorderejű kérdérről a következőket mondotta:

— Elismerjük annak a szükségét, hogy a nagyobb ipari centrumokban működjenek oly bírói fórumok, amelyek a munkaadó és munkás között felmerülő ellentéteket minél kielégítőbben oldják meg. De a munkabíróságok intézményének a munkakamarák mellett jelenlegi összetételükben való megszervezése nem tudja a kitűzött célt megvalósítani, mivel elsősorban az objektivitás biztosításához szükségesek kellek hiányoznak.

— Sokkal előnyösebb volna, ha a munkakonfliktusok megoldására az egyes törvényszékek mellett létesítenének külön szekciókat, a helyi szükségleteknek megfelelően egy vagy több, megfelelő előképzéssel rendelkező bíróval, akik állandóan a kérdésekkel foglalkoznának és ezáltal szakismeretre tennének szert. Ez esetben le lehetne mondani az alkalmazottak és alkalmazottak közötti kinevezett ülnökök (asesori) közreműködéséről is, akiknek a ténykedése nemcsak fölöslegesnek, hanem egyenesen károsnak bizonyult. A munkaadó ülnökök saját vállalataiknál annyira el vannak foglalva, hogy eme hivatásuk betöltéséhez nem rendelkez-

nek a szükséges idővel, míg a külön díjazott alkalmazott ülnökök bármikor rendelkezésre állhatnak a munkabíróságoknak. Ehhez az egyenlőtlen helyzethez, amelybe az alkalmazottak kerültek, hozzájárul az a körülmény is, hogy az alkalmazottak, akik perikében bélyeg- és költségmentességet élveznek, rendkívül könnyen fordulnak a munkabíróságokhoz, annál is inkább, minthogy az ügyvédek egy része nem kér klienseitől költségmentét és ügyvédi munkadíjat, hanem meglegszik az ügyfelek számára megítélt követelés egy részével. Ilymódon az alkalmazottak per esetén semminő kockázatot nem viselnek és számos esetben minden komoly ok nélkül perelik munkaadóikat, akik néha napokat veszítenek el a bírói eljárás folytán.

— Előfordult olyan eset is, hogy munkabírószági pereknél az alkalmazott a vállalat összes munkásait bejelentette tanúként, miáltal az üzem egy teljes munkasapra kénytelen volt működését szüneteltetni. Így tehát a munkabíróságok ahelyett, hogy az alkalmazottak és alkalmazottak között béktető szerepet töltenének be, arra szolgáltak, hogy az ellentéteket növeljék és a feszültségeket kimélyítsék.

Az Ugir a munkabíróságok ellen emelt panaszaikat emlékiratban az illetékes kormánytényezők elé is eljuttatta.

A legfelsőbb banktanács jóváhagyó döntése a cluj Banca Ilescu S. A. pénzügyi intézménye. A legfelsőbb banktanács június hó 9-én tartott ülésében helyet adott a cluj Banca Ilescu Bank kérésének, hogy a törvény 34-ik szakasza értelmében speciális banküzletkeket — különösen pedig gyűnőcséső betétek elfogadásával foglalkozzon. — A legfelsőbb banktanács e határozatánál figyelembe vette, hogy az Ilescu Bank azon kevés erdélyi pénzügyintézetek közé tartozik, amely a krízis egész tartama alatt idegeket váltalt kötelezettségeinek és betétesinek, minden felmondás és minden mérséklés, vagy leszállás nélkül 25.000.000.— lejon felüli betéteket fizetett vissza. Az 1934 évi rendes közgyűlés ünnepélyes formában jelentette ki azon határozatát, hogy a konverziós és kényesszeregyezési törvény kedvezményeit nem veszi igénybe. A banktétlenségük tovább folytatódna, betéteket látra 4% és határidőre 5% kamatozás mellett fogad el. A f. évi május hó 31-i közgyűlés alkalmazkodni óhajtván a banktörvény rendelkezéseire, keresztülvitte a megfelelő alapszabálymódosítást és megválasztotta az új igazgatóságot, és pedig: elnök Victor Ilescu, a Kereskedelmi és Iparkamara volt elnöke, Cluj; Teofil Riga nyugalmazott vezérfelügyelő, Dr Ionel Pop ügyvéd, képviselő Cluj, Carp P. Grigore a Resița művek intéző delegátusa, Serbescu Sebastian, ügyvéd, képviselő, Margareta Ilescu háztulajdonosnő Cluj, Dr Popa Adam ügyvéd, volt prefektus és képviselő Cluj, Dr Bohatier Leo mérnök, a szenátus volt alelnöke, Dr Emil Borda ügyvéd, Cluj.

BANCA ILESCU S. A. CLUJ

Situatia sumara la 30 Junie 1935.

Solduri debitoare. Casa Lei 1.441.783; Portofoliu de titluri romanesesti Lei 841.621; Portofoliu de scont plătibil în țară Lei 1.743.883; Debitori în țară Lei 2.684.497; Debitori benefic de legea lichid datoriilor (cota rămasă) Lei 374.947; Pierderi rezultând din aplicarea legii lichid datoriilor Lei 630.363; Participațiuni în țară Lei 3.203.385; Imprumuturi pe gaj Lei 1.403.020; Imprumuturi pe ipoteci Lei 1.153.034; Mobilier Lei 300.000; Imobil Lei 7.500.000; Centuri diverse Lei 616.569; Chelnueli de administrație Lei 85.027; Dobânzi plătite Lei 209.460; Dobânzi plătite la Stat pe 1935 Lei 25.158; Taxa comunale si asigurarari Lei 23.868; Cațiuni statutare Lei 600.000; Ipoteci, cesiumi, mărfuri si garanții diverse Lei 3.842.179; Debitori de titluri imprumutate Lei 1.190.000.

Solduri creditoare. Capital social Lei 10.000.000; Fond de rezervă Lei 225.000; Fond de amortizare Lei 1.914.000; Fond pentru creanțele dubioase Lei 61.063; Fond pentru donații culturale Lei 10.717; Fond cultural I. N. Ilescu Lei 330.800; Depuneri spre fructificare la vederea Lei 6.317.687; Creditori în țară Lei 710.931; Angajamente de rees-

cont la alte instituțiuni Lei 1.357.200; Conturi diverse Lei 896.787; Dobânzi incasate Lei 354.184; Venituri imobilelor Lei 242.015; Venituri efectelor publice Lei 29.766; Depozite de cauziuni statutare Lei 609.090; Depozite de ipoteci, cesiumi, mărfuri si garanții div. Lei 3.842.179; Diverse titluri imprumutate Lei 1.190.000.

Meghiusult a romániai műselyemgyár felállításának terve. Románia és külföldi tőkek még az elmúlt év végén akcióztak indítottak egy romániai műselyemgyár felállítására, amely nagyban foglalkoztatta a szakmai ipari és kereskedelmi köröket. A gyár felállítását tervét már akkor pesszimizmussal fogadták, mivel egy ilyen nagy vállalat tető alá hozatalához hatalmas tőkék kellene. Ez a pesszimizmus a fejlemények szerint indokolt is volt, mivel bucaresti hírek szerint a romániai műselyemgyár felállításának tervétől maguk az érdekeltek is elálltak és a kérdés ezzel le is került a napirendről.

Uj szerződést köt a Discom a monopollal. A pénzügyminisztérium, amint az ismeretes, pert indított a Discom ellen és mintegy 200 millió lejes pónlé megfizetésére akarta kötelezni azzal az indokolással, hogy a Discom nem érte el az autonóm monopólpénztárral kötött szerződésben előirt minimális forgalmat. A semmitőszék a Discomot mentesítette a pónlé megfizetése alól azzal az indokolással, hogy a Discom vis major miatt nem tudott eleget tenni a szerződésben vállalt kötelezettségének. A semmitőszék döntése után akció indult meg abban az irányban, hogy a Discom és az Autonom Monopólpénztár között létrejött szerződést megfelelően módosítsák. Ertesztelünk szerint a tárgyalások ebből az irányban már megindultak és az új szerződés a Discom számára kedvezőbb lesz az előbbinél.

A román-magyar fizetési egyezmény módosítása. Az új román-magyar fizetési egyezmény értelmében a Romániából Magyarországra exportált áruk 30 és 10 százalékát külön számlára kell befizetni a Banca Națională javára valamely magyarországi utózált pénzügyintézetnél. A Banca Nationala arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezt a 40 százalékot az új egyezmény előtt létrejött üzletekre vonatkozólag is alkalmazni kell, viszont a magyar Nemzeti Bank csak az újabb szállásokra vonatkozólag tartja kötelezőnek a 40 százalékos kvóta beszolgáltatását. A két jegybank között ekörül felmerült nézeteltérés kiküszöbölése érdekében a tárgyalások a napokban kezdődnek meg Bucarestben, melynek folyamán a román-magyar fizetési egyezmény egyéb intézkedéseit is módosítani fogják.

HIDEGETS AZ ŐZLET LELKE:
HÍRDESSÉN AZ ÚJ KELETEN

TURISZTIKA

A Haggyibor turisztikai szakosztálya vasárnap, augusztus hó 4-én a következő kirándulásokat rendezi:

Autókirándulás a Dregánvölgyébe, illetőleg Biharfűre, valamint Ördögmalomba. Indulás reggel 3 órakor.

Gyalogkirándulás Cluj környékére, kedvező idő esetén a Szamosban fürdészel. Indulás reggel fél 8 órakor.

Az autós kirándulásra jelentkezni péntek estig bezárólag az Arena sportáruházban lehet, ahol a turára vonatkozó részletes felvilágosítást szolgáltatnak. Indulás a kirándulásokra a Cal. Marechal Foch 10 alól történnek. A Haggyibor Haroar felkeri a zsidó ifjúságot a kirándulásokon minél nagyobb számban vegyenek részt. Vendégeket szivesen lát a vezetőség.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyezri közlésel egy sro 2 lej, vasárnap bettvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 26 lej. **Álláskeresőknek 36 százalék kedvezmény.** Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelteljelevelet csak egy továbbított, ha portebáreg meliélve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „Marea” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Mindenkinek tudnia kell, hogy finom masradék férfiszöveteket féligyen kaphat Partia üzletben, Reg. Ferdinand 3, udvarban.

Két szoba konyha mellékhelyiségekkel Cal. Traian 55 alatt kiadó. Ertekezni: Str. Bratianu 45. Ugyanott egy Singer varrógép eladó.

Irógépasztalka keményfából, fiókkal, félfényezett darabonként 450 lejért kapható Cal. Marechal Foch 55, asztalosműhely.

Eladó két darab diófurmiros antik ruhaszekrény, valamint két darab fehérre emallozott ruhaszekrény. Cal. Victoriei 55, asztalosműhely.

Cluj orvos új típusu, jó állapotban levő diathermiát és quazilámpát keres megvételre. Cim a kiadóban.

Makulaturapapir megfelelő árban kapható. Cim: Fundația Principele Carol, Piața Gării 8. szám.

Két nagy üres szobát keresünk sürgősen augusztus 1-re. Cimeket a kiadóba.

Ebédelőberendezés, modern eladó. Megtekinthető St. Regalá 8, portásmál.

Naponta frissen fejt kövér tehén és bivalytej — házhoz szállítja is — kapható Schwartz Ignácnál Str. Iasilor 9.

Ajurozó gép, majdnem új, olcsón eladó Terkeitaub M. Oradea, P. Miha; Viteazui

Zion Lloyd

BUCURESTI, I. Cal. Victoriei 33

Direktor: M. Jampolski.

Megrende és közvetít a legelőnyösebb feltételek mellett utazások

Palesztinába

és a Közel-Keletre a Dacia, Carol I., Polonia, Ha Zion és Har Carmel hajók. Kérjen az utazással kapcsolatos minden kérdésben felvilágosítást és prospektust! Képviselő Cluj, Mureș, Someș, Bistrița és Salaj varmegye részére:

Dr. Neumann Vilmos Cluj, Str. Berthelot 12. Tel. 6-8. Bihor megye és Oradea részére Bălăz Miklós Oradea, Str. Clorogari 15. és tr. Alexandri 34.

Ujabb bu

Még mindig nem c akik Nacht és V kormányzó eg

Bucuresti, július 30. A már világhírű den nap meg van a két poruljárt belga vinát indított meg, a előre még beláthatat ban, hogy a Vasiles saság keze benn volt den nagyszabású és hogy a két szélhá üzlete volt csak a be nem rendesen kiépít Banca Nationala mel lásra. Egyre bizonyo nek a hálózatnak, a forgalmat bonyolított felelő jutalékot élvez és magasrangú tagja nem akarnak, vagy riteni a nyomozó h

Maga a kormány rendet teremteni a mult héten lerazziáz örfprefekturával szem losran működő fekete arra utasította a k tionalát, hogy szerv tályt, a deviza-csali ziók figyelembe véte nala igazgató tanác mányzóhelyetes el tartott és megtette a seket a különböző szo vezésére.

Még egy

A vizsgálóbíró eg után házkutatást tar és az Erichson cég nál Axel Lohménél. A

Kik kö

Csak 250 millió kényszer

BUCURESTI, millió lejt jegyezt szerint az állam a vidálatlan adóbonj lezart költségvetésé pénztártól. 4. Akik szállási költségek

De Chambr kezdett a a d

Rómában sürgetik a

Róma, július 30.

francia nagykövet a képviselőivel megbes nai konferencia e Jólinformált helyen katársaival, hogy a elgondolás alapjánfó mény terve van előt megegyezések gond Létre kellene jönni nemavatkozás és ta nek.

A fenti tárgyaló a római lapok hiva tájékoztatót közölné annak szükségesség jöjjön a dunai meg tekezelt van előkés

Osztrák irányadó tartják azt, hogy okozzon nehézségek

SZTIKA

Stikái szakosztálya va-
4-én a következő ki-

Dregánvölgyébe, illető-
mint Ördögmalomba. In-

túj környékére, kedvező
sban fürdésel. Indulás

ásra jelezni péntek
rena sportruházatban
matkozolaz részletes fel-
ak. Indulás a kirándu-
ual Foch 10 alól törté-
Harocot felkeri a zsúf
sokkon minéi nagyobb
részt. Vendégeket szive-

PRO

ny 2-3-ig, vasárnap
obb apróhirdetés 20-ig
azaznak kedvezmény-
előre fizetendő. Jelleg-
bbítunk, ha portabélyeg
felve van.

os eredménnyel közvet-
ttetéssel rendelkező „Mi-
gele Ferdinand 116.

na kell, hogy finom ma-
félingyen kaphat Partis-
nand 3, udvarban.

mellékkeliségekkel Ca-
kiadó. Értekezni: Str.
ott egy Singer varrógé-
p.

eményfából, fiókkal, fél-
at 450 lejért kapható Cal-
asztalosműhely.

diófurmiros antik ruha-
két darab fehérre ema-
Cal. Victoriei 55, aszta-

lipusu, jóállapotban levő
szlompát keres megvétel-

megfelelő árban kapható
cipelle Carol, Piața Gâr-

szobát keresünk sürgőse-
eket a kiadóba.

modern eladó. Megte-
3, portánál.

lt kóser tehén és bivaly
állítva is — kaphat
Str. Iasiilor 9.

iném új, olcsón eladó
ea, P. Mihai Viteazul

Lloyd

I. Cal. Victoriei 33
Jampolski.

és közvetit a legelőny-
elek mellett utazások

ztinába

ozel- Keletre a
rol I., Polonia, Ha-
Har Carmel hajóka-
utazással kapcsolata-

ésben felvilágosítást
Képvisele Cluj, Mura-
rița és Salaj vármegy-

ann Vilmos

Berthelot 12. Tel. 6-
és Oradea részére B-
Oradea, Str. Clorogari
Alexandri 34.

**Ujabb 150 millió devizacsalásra
bukkant a vizsgálóbíró**

Még mindig nem derült ki, hogy kik azok a rejtélyes magasrangú személyek, akik Nacht és Vasilescu bandájában közreműködtek. A lemondott bank-kormányzó egy lej polgári kártérítést követel megsértett becsületeért

Bucuresti, július 30. (Az Uj Kelet tud.) A már világhírű devizapanamának minden nap meg van a maga szenzációja. A két poruljárt belga feljelentése olyan lavinát indított meg, amelynek méretei egyelőre még beláthatatlanok. Bizonyos azonban, hogy a Vasilescu és Nacht-féle társaság keze benn volt az utóbbi idők minden nagyszabású devizamanipulációiban és hogy a két szélhámosnak nem alkalmi üzlete volt csak a belgák transzferje, hanem rendszeresen kiépített szolgálatuk volt a Banca Nationala mellett félhivatalos sibilásra. Egyre bizonyosabb az is, hogy ennek a hálózatnak, amely több százmillió forgalmat bonyolított le, és ennek megfelelő jutalékokat élvezett, igen befolyásos és magasrangú tagjai voltak, akiket vagy nem akarnak, vagy nem tudnak kézrekeríteni a nyomozó hatóságok.

Maga a kormány igyekszik valamelyes rendet teremteni a deviza-dzsungelben. A múlt héten lerazázták a bucaresti rendőrprefekturával szemben szinte félhivatalosan működő fekete börtét, tegnap pedig arra utasította a kormány a Banca Nationalát, hogy szervezze át a deviza-osztályt, a deviza-csalásból levont konkluziók figyelembe vételével. A Banca Nationala igazgató tanácsa Teodorescu kormányzóhelyettes elnöklete alatt gyűlést tartott és megette a szükséges intézkedéseket a különböző szolgálati ágak újjászervezésére.

Még egy 150 millió panama

A vizsgálóbíró egyébként tegnap délután házkutatást tartott a svéd S. K. F. és az Erichson cég bucaresti képviselőjénél Axel Lohménél. A házkutatás alkalmá-

val megtalálták egy kérvénynek a fényképmásolatát. A kérvényta csődbe jutott Kreuger cég Belba nevé jogutóda adta be és ebben 150 millió lejnek a transzferjét kérték. A fényképmásolaton jól látszik, hogy ez a transzfer engedélyezve is lett. A vizsgálat most azt akarja megállapítani, hogy ki szerezte meg ezt az engedélyt és ki és mennyi kijárási díjat inkasszált ebből a nem kis méretű panamából. Axel Lohmét egyelőre nem tartóztatták le, viszont Linzmayer mérnököt, aki Vasilescu-nak a „titkárja” volt, és aki úgy látszik, a legtöbbet tud a devizapanamák mögött meghúzódó titokzatos szereplőkről, a sziguranca őrizetben tartja.

Dorel Dumitrescu, a Banca Nationala lemondott kormányzója, ma beadványt intézett a vizsgálóbíróhoz, amelyben mint magánvádló lép fel a két letartóztatott szélhámossal szemben és egy lej polgári kártérítés követel azon a címen, hogy a két szélhámos súlyosan megrágalmazta. Dumitrescu azt kéri, hogy hallgassák ki, hogy szóbelileg is megindokolhassa igényét.

Ami ebben a keresetben érdekes, az a Viitorul kommentárja. A kormány hivatalos lapja ugyanis igen meleg és rokonszenves szavakkal védi a lemondott bankkormányzót. Azt írja a Viitorul, hogy Dumitrescu lemondásával rendkívüli polgári erényről és magas moralitásáról tett tanúságot.

A vádtanács ma foglalkozott Nacht és Vasilescu védőinek folyamodványával és rövid tanácskozás után 2 óraker kihirdette azok elutasítását, tehát a két szélhámos továbbra is fogva marad.

**Kik kötelesek belföldi kölcsönt
jegyezni?**

Csak 250 millió lej jegyeztek le a második kölcsönből, mire kényszerkölcsönné alakították át a kölcsönjegyzést

BUCURESTI, július 30. A belföldi kölcsön második kibocsátására eddig 250 millió lej jegyeztek le. A pénzügyi kormányzat dekrétumot bocsátott ki, amely szerint az állam alábbi magánhitelezői kötelesek kölcsönt jegyezni: 1. Akinek likvidálatlan adókönyve van. 2. Azok, akiknek fizetési hátralékai vannak a már lezárt költségvetésekből. 3. Azok, akiknek hátralékos járulékaik vannak a nyugdíjpénztártól. 4. Akiknek a lezárt költségvetésekből k inem fizetett napidíjak és kiutazási költségek címén járandóságuk vannak.

**De Chambrun római francia nagykövet tárgyalást
kezdett a kisanant diplomáciai képviselőivel
a dunai konferencia előkészítésére**

Rómában sürgetik a megegyezés létrejöttét. Stresába érkeziklet van előkészítés alatt. Suvich is bekapcsolódik a tárgyalásokba

Róma, július 30. De Chambrun római francia nagykövet a kisanant diplomáciai képviselőivel megbeszélést folytatott a dunai konferencia előkészítése érdekében. Jólinformált helyen közölték a sajtó munkatársaival, hogy a tanácskozások francia elgondolás alapján folynak. Általános egyezmény terve van előtérben, míg a kétoldalú megegyezések gondolata háttérbe szorult. Létre kellene jönnie megnevezés, benemavatkozás és tanácskozási egyezménynek.

A fenti tárgyalásokkal kapcsolatban a római lapok hivatalos helyről származó tájékoztatót közölnek, amely hangsúlyozza annak szükségességét, hogy sürgősen létre jöjjön a dunai megegyezés. Stresaba értekezelt van előkészítés alatt.

Oszták irányadó helyen óhajtanónak tartják azt, hogy a Habsburg-kérdés ne okozzon nehézségeket a dunai megegyezés

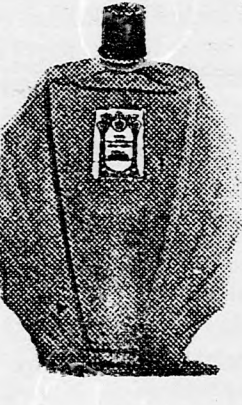
létrejötténél. Az osztrák kormány a megnevezés egyezménye körül óvatoskodónak tűnik fel, elfogadja a konzultatív záradékot, de ugyanakkor hangoztatja, hogy a hangsúlynak a benemavatkozás kötelezettsége vállalásán kell lennie.

Ujabb római jelentés szerint a dunai kérdés rendezésének diplomáciai eszmecseréi tovább folynak az olasz fővárosban.

A francia déli lapok értesülései szerint valószínű, hogy Suvich olasz külügyi államtitkár és De Chambrun gróf római francia nagykövet közelebről együttesen fognak tárgyalást folytatni Rómában a kisanantnak az olasz fővárosban akkreditált diplomáciai képviselőivel s az oszták követtel. Meg kell egyezniük a dunai konferencia időpontjának kérdésében. Ha létrejött a megegyezés, bevonják az eszmecserébe a római magyar nagykövetet is.

**IGEN, IGEN... ez
ROYALE
AMBRÉE**

Tavaszi mezőn üde varázs,
Fiatal szívben forró parázs,
Vágyak és álmok édes illata,
Szerelmes lelkek boldog sugalata:
Royale Ambrée!

Megejtette remegő szívemet
Az illat, mely felőled áradt;
Elfeledni azóta sem lehet,
Hozzad vonzza mindig a vágyam —
A Royale Ambrée.

**Eredeti
Legrain
készítmény**
Csak az eredeti üvegekben VALÓDI!

**Vesztett tehén turójából evett
az oradeai rendőrkesztor
és nyolctagu társasága**

A rendőrkesztor és társaságát a cluji Pasteur intézetbe szállították

Oradea, július 30. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap délután előkelő társaságot szállítottak be a cluji Pasteur intézetbe. Közülük volt dr. Popovici Valer, Oradea rendőrkesztora, Rámoncian Coriolan, az aradi törvénytörvény elnöke és más román előkelőségek.

Szombat délelőtt Popovici Valer dr. nyolctagu társasággal kirándulásra ment Ineu községbe. Pihenő közben tehénturót ettek, de alig néhány percre rá a társaság összes tagjai rosszul lettek. Rettenetes gyomorgörcs fogta el valamennyit és a segítségükre hívott kórorvos megállapította, hogy a tehénturó idézte elő a fájdalmakat. A tehén, amelynek turóját tálalták fel a társaságnak, beteg volt és mialatt a kórorvos a társaság tagjait vizsgálta, a

tehenen kiütt a veszttség.

Nem férhetett kétség ahhoz, hogy dr. Popovici Valer és társasága vesztett tehén turóját ették és nyomban beszállították őket a cluji Pasteur intézetbe.

Értesüléseink szerint ugy a rendőrkesztor, mint a társaságának többi tagjai tul vannak a veszélyen.

Szeptember 1-ig meghosszabbították a belföldi kölcsön jegyzési határidejét. Kedden délelőtt Antonescu miniszter elnökletével értekezletet tartott az a bizottság, amely a második kibocsátású belföldi kölcsön munkálatait irányítja. A bizottság elhatározta, hogy a jegyzési határidőt augusztus 1-től szeptember 1-ig tolja ki.

Istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE

IRTA: SCHÖN DEZSŐ

(36)

A „szent szerelvény“ nem győzte eléggé csodálni a rebéket ezen legújabb aktusát. Ők hitték, hogy a rebe nem mindennapi viselkedésének megvannak a maga szabályai. A szegény ember kenyeret kap és pénzt. Ha pedig faluba érkeznek, a rebe érdeklődni kezd, vajjon melyik szegény lány van jegylen, de nem bír férjhez menni, mert nincs kelengyéje. A rebe ilyenkor kinyitja ládáját, kiválogatja a menyasszony kelengyéjét, előkeríti a vőlegényt, kaftánt csináltat neki, csizmát és strájmilt vesz s huszonnégy óra múlva személyesen megrendezi az esküvői szertartást. Arra azonban még nem volt példa, hogy a rebe kaftán-selymet és fehéremű-vásznat adjon olyan esetben, amikor nincs esküvőről szó.

Főleg azon csodálkoztak, hogy a rebe gyertyát is adott Hers Lájbnak. Hogy adott abból a doigból, ami az ő életében olyan nagy szerepet játszik. Hiszen ezeket a gyertyákat a gyár azzal a rendeltetéssel készíti, hogy a rabbi házában árásszanak fényt, a gyár cégjegyzése nem szabad, hogy rajta legyen a gyertyán s a rebe állandóan egyebet se csinál, csak gyertyát gyújt. Péntek délután kimegy a temetőbe és gyertyát gyújt, sötétre függönyözött szobájában éjjel-nappal égnek a gyertyák, amikor imádkozik majdnem kétszáz gyertyát gyújt és a gyertyát, mint pénzegységet is használja. Ha számtal, akkor az összegeket gyertyában számítja; erre vagy erre a célra, nem bizonyos számú forint, hanem ennyi és ennyi font gyertyának az ellenértéke van előírva. A tizenegy szekérből álló trénen az egyik szekér csak gyertyát szállít s valahányszor megállanak, a rebe első dolga megnézni, vajjon nem-e történt utközben valami baja a gyertyászkeknek. Ezekhez a gyertyákhoz senkinek sem szabad nyulnia, soha senkinek nem adott belőlük s most Hers Lájbnak mégis gyertyát kapott...

A „szent szerelvény“ arra gondolt, hogy ez az adomány valami összefüggésben van a sighetli háborúval. A rebe ugyanis hirtelen, anélkül, hogy valaki számított volna rá, mozgósította a karavánt, otthagya ámuló galicjai híveit és kijelentette, hogy Sighetre megy.

Sőt, azt is kijelentette, hogy Sighetre megy, mert Reb Lipének cicszt kell vinnie.

Ennek a cicsznek külön története van. Ott ült a kilencedik szekéren a cicszfónó mester, aki két esztendőre állott immár Reb Mardchele szolgálatában. Reb Mardchele gondoskodott róla és nagyszámú családjáról, ő azonban az egész idő alatt nem csinált többet, mint egyetlen „csomó“ cicszt. A rebe utasítására a hívek egy bárányt vásároltak, zsidó embertől vették a bárányt, miután meggyőződtek róla, hogy a bárány nem elsősülött. A bárányt a cicszfónó mester gondjaira bízta. Ő etette, mosdatta és nem utolsó sorban fésülte a bárányt. Néha, vasárnap délutánként, amikor a rebe már elérkezett a harmadik szombati lakomához, a cicszfónó mester nagy darab kuglit kapott, amit a báránynak kellett vinnie. Amikor pedig a bárány felcseperedett, a rebe elvitette a mikvébe, megfürösztötte, majd lefogták a juhót és a cicszfónómester a bárány hátáról font egy csomóra való cicszt. A juh befejezte hivatását, az „első juhnyírásból“ ből elkészült a cicsz s a rebe most Sighetre tartott, hogy ezt a cicszt, a legnagyobb kitüntetéssel Reb Lipének átadja.

A „szent szerelvény“ arra gondolt, hogy a dolognak valami összefüggése van a sighetli háborúval, de hogy jön Hers Lájbnak ahhoz, hogy a rebe miatta utközben megálljon és ilyen szokatlan módon viselkedjék...?

Risze asszony, Hers Lájbnak felesége fennhangon zokogott az örömtől és meghatottságtól. Az éhes gyermekek rávetették magukat a kenyérre. Hers Lájbnak meg ott állt a rebe előtt tehetetlenül, megindultan és megsemmisülve. Hers Lájbnak egy könnyeseppent morzsolt szét a szemében, majd megragadta a rebe kezét és megcsókolta.

Reb Mardchele Nádverner nem ellenezte. Hanem szó nélkül felült a szekérre és megindult a két csoport: — pontosan két ellentétes irányba...

HARMINCADIK FEJEZET

Különös balszerencse kísérte a sighetli háborút az elindítás első pillanatától kezdve. Ennek a háborúnak mindkét pártra nézve az volt a legnagyobb baja, hogy a körülmények kialakulásánál nem a küzdő felek magatartása, hanem főleg kívülálló, a pártoktól nem függő okok idézték elő.

Mert hiszen voltak azelőtt a sighetli háborúhoz hasonló háborúk Magyarországon más hitközségeiben is. Sőt, a század során majdnem minden jóvaló hitközségnek megvolt a maga ki machlajkeja. Viszont ezek a haragból vagy nézeteltérésből fakadó harcok megőrizték mindvégig helyi érdekű jellegüket, úgyhogy a kívülálló embert alig érdekelte a harc kimenetele. Nagyon valószínű,

hogy amennyiben a sighetli ügy nem kerül bele a kívülálló és ellentétes érdekek malomkövei közé, az lett volna a sorsa, ami a többi hasonló harcok, ahol a felek veszekednek, kibékülnek és idővel az egész ügy a feledés homályába merül. Sigheten azonban egészen más volt a helyzet.

A sighetli ügybe elsősorban a pesti kormánykörök tapaszkodtak bele. S amíg az egyik oldalon a kormánykörök igyekeztek ebből az ügyből tőkét kovácsolni a magyarosítási mozgalom számára, addig az ortodox szervezet presztizskérdést csinált belőle és uton-utfélen hangzottatta, hogy az egész ortodoxia léte és jövője a sighetli háboru szerencsés kimenetelétől függ. Ha pedig midéz kevés volt, akkor a wizensitzi udvar az ő állásfoglalása révén kiragadta a sighetli ügyet a szűk keretek közül és egyenesen a chaszid politika homlokterébe állította.

A wizensitzi udvar állásfoglalásának komoly előzményei voltak. A háboru kitörésekor ugyanis a wizensitzi tábor tétlenül és közömbösen figyelte az eseményeket. Ez a tábor, mely a háboru idején nyolcezer lelket számloló sighetli zsidóságban is tekintélyes csoportot képezett, nem avatkozott bele a háboruba. Nem küzdöttek sem a pártok mellett, sem a pártok ellen. A wizensitzi chaszidok voltak a háboru elfogulatlan bírálói. Olyan passzívok voltak, mint a párbaeszedékek.

Pedig ezer alkalom kínálkozott a párbaeszedékek. A hadakozó felek mesterségesen készítettek elő a háborus hangulatot, tüzeltek minden oldalról, még a provokációk sem hiányoztak. Különösen akkor kezdtek a wizensitzi tábor kegyeiért esedezni, amikor jóváhagyták a Teitelbaum-párt alapszabályait és a sighetli háboru elkezdett kifejlésének zenitjéhez.

A Káhn-párt ebben az időben a következőképpen érvélt:

— A kongresszus után a sighetli zsidóság nem akar hitközséggé alakulni, mert Reb Zálmen Lájbnak idegenkedett az ortodox szervezetnek titult új alakulattól. A minisztérium tiz esztendőn keresztül sürgette a megalakulást, amit minden alkalommal sikerült kitolni. Tizenhárom huzavona után jött el az utolsó pillanat és ennek a legfelsőbb helyről jött nyomásnak az lett az eredménye, hogy hozzáfogtak az alapszabályok készítéséhez. Nehezen ment a dolog, különböző nehézségek merültek fel, különösen abban a pontban nem bírtak meggyezni, amelyik a választott bíróságok és a központi iroda hatásköréről intézkedik. De a végén csak elkészültek az alapszabályok; ortodox alapon készültek, különböző feltételekkel és kikötésekkel. Az alapszabályok 1882 tavaszán a közgyűlés által lettek elfogadva és három példányban lettek hitelesítve. Ebből egy példány a hitközségi vezetőség kezében maradt, egyet átnyújtottak a polgármesternek, míg a harmadik példányt az alispán utján a minisztériumba küldték jóváhagyás végett. A minisztérium, miután ortodox alapon szervezkedő hitközségről volt szó, véleményezést végett áttette az alapszabályokat a központi irodához, ahol a dolog megakadt. A központi irodának ugyanis nem voltak inyérek ezek az alapszabályok, mert a sighetli zsidóság vallási kérdésekben nem vetette alá magát az iroda fennhatóságának. Ez volt a helyzet, amikor Reb Zálmen Lájbnak meghalt. Reb Zálmen Lájbnak halála után eltűntek a régi, közgyűlés által elfogadott alapszabályokat és új alapszabályokat akarnak rákényszeríteni a sighetli zsidóságra. Ilyen emberekkel — mondották a Káhnok — nem akarunk együtt dolgozni. Mi el akarunk szakadni.

A Káhn-párt megszerezte az igazi, „békebeli“ alapszabályok egy példányát és lépéseket tett abban az irányban, hogy a minisztériummal ezeket az alapszabályokat jóváhagyassa. Akkor merült fel a legsúlyosabb kérdés: mi legyen az újszülött neve?

Ortodox hitközség nem lehetett az új alakulat, mert a szabályzat értelmében két ortodox hitközség nem működhet egyazon helységben. Neolog elnevezésről szó nem lehetett, mert a vallásbeli felfogásokat illetően csak chaszidikus párt iránylatok választották el egymástól a küzdő feleket. A status quo alap sem jöhetett számba, hiszen az ortodox rabbi-kar iszurja egyforma sulyal nehezedett ugy a neológára, mint a status quo ért egy új jelző, a „független szefárd hitközség“ elnevezés mellett döntött, számolva azzal, hogy ez az erősen chaszidikus izü elnevezés az irányadó körökre jó hatással lesz.

A „független szefárd“ hitközség alapszabályai eljutottak a minisztériumba, s a minisztérium — miután ortodox irányu szervezkedésről volt szó — áttette az ügyet véleményezés végett a központi irodához. A központi irodában aztán megfeneklett az ügy. A „független szefárd“ hitközség iratcsomója egy asztal-fiókba került és nem volt az a hatalom, amely az iroda véleményezését kicsikarhatta volna.

A két párt pesti megbízottai ebben az időben megfelelő munkát végeztek. Ki kellett védeniök a kölcsönös támadásokat. A miniszter személyesen és névszerint ismerte valamennyiüket, mintha legalább is kasznóbeli partnerei lettek volna. Naponta interviáltak, hol az egyik párt, hol a másik párt érdekében és állandóan újabb és újabb tervek vetődtek fel. A Teitelbaum-párt, miután a központi iroda is a kezére játszott, sikeresen védte ki az összes támadásokat. Egy ilyen alkalommal fakadt ki bosszusan Káhn Nachman Hers, a Káhn-párt pesti főmegbízottja: — Amit én négy héten át tervezgetek, azt az öreg Freund az ő irdatlan nagy csizmáival félóra alatt eltapossa. Kár folytatni — írta a Sighetre küldött napi tudósításában. — Hagyjuk abba.

De Sighetről állandóan jöttek a biztató táviratok. „Lemáán hásém“ — írták a Káhnok — muszáj kieroszakolni a szakadást, mert a család becsülete veszélyben forog. Egy esetleges fegyverletétel beláthatatlan következményekkel járhat. Sulem Chájelesz tizezer forintot utalt táviratilag és megígente, hogy Náchmen Hers ne sajnálja a pénzt, nem baj, akármennyibe is kerül a dolog, fontos, hogy a család győzzön. S biztatta Náchmen Herset a nagybácsi, a nagynéni, a sógor, a testvér, szóval mindenki, akinek a család becsületéhez valamelyes köze volt.

Náchmen Hers intervenciói azonban nem jártak eredménnyel. A központi iroda véleményezése hiányában a sighetli szuper-ortodox hitközség alapszabályai nem kaptak miniszteri approbációt. A Káhn-párt elkeseredésében kétségbeesett lépésre szánta el magát: bünygyi utra terelte a dolgot. A párt megbízottai a sighetli ügyészségen bünvádi feljelentést tettek az ortodox hitközség vezetősége ellen az első alapszabályok elsikkasztása miatt. Az ortodox közvélemény fel volt zudulva. Előrelátható volt, hogy amennyiben a Káhn-párt a birtokában lévő adatokkal alátámasztja a feljelentést és felvonultatja tanuit is, súlyosan kompromittálja az egész ortodox szervezetet.

S amikor Sigheten a háboru hullámai ellepték az egész várost, volt még egy tábor, amelyet nem lehetett nyugalmából kikölkenteni: ez volt a wizensitzi chaszidok tábora. Amikor a harc izgalma tetőfokra hágott, a wizensitzi chaszidok kutató, hideg szemmel nézték a dolgokat.

A Teitelbaum-párt tisztában volt azzal, hogy milyen előnyt jelentene számára, ha megnyerhetné a wizensitzi tábor. Reb Lipe udvarában tudták, hogy a wizensitzi tábor komoly erőt képvisel Maramuresban. Ezért mihelyt a Káhnok bünygyi utra terelték a dolgot, a Teitelbaum-párt vezérkari főnöke, Reb Majse Árje Wizensitze utazott. Reb Majse Árje Freund nem utazott egyedül, elkísértette magát a vejevel, Reb Isce Brettlerrel, aki tekintélyes chaszid volt és odaadó híve a wizensitzi rebének. Reb Majse Árje kérte a caddikot, hogy birja rá hievit, miszerint ők is irják alá Reb Lipe kansziszját és hogy angazsálják magukat a Káhnok elleni harcban. Reb Mendele Wizensitzer kijelentette, hogy a kanszisz ügy nem érdekli őt, már rég óta levette a kezét a sighetli rabbiszekéről s hogy a harcba nem avatkozik bele, mivelhogy jámbor, istenfélő emberek vannak mindkét pártban és az ő számára egyformán kedvesek mindketten. Reb Majse Árje elérte azt, hogy Reb Mendele Wizensitzer nyilatkozott a sighetli ügyben és ha Wizensitzeben nem is kapott szövetséget, de legalább biztosította a semlegességét. A Teitelbaum-párt vezérkari főnöke meg volt elégedve az eredménnyel.

Amikor a sighetli háboru kitört, Reb Mendele Wizensitzer betegeskedett. Abban az időben töltötte be ötvenharmadik évét, aránylag fiatal ember volt, de életében már nagyon sok megpróbáltatáson ment keresztül. Nem a maga bajai fájtak neki. Ő elérte azt, amit egy chaszid rebe életében elérhet. A tábora állandóan növekedett és hívei között olyan fegyelmet sikerült meghonosítani, amilyenre sem az apjánál, sem a nagyapjánál nem volt példa. A wizensitzi fegyelmre jellemző, hogy amikor egy izben ünnep alkalmával beteg volt és nem fogadhatta híveit, két előkelő chaszid: Reb Jidl Eber Rosenberg Boeskoról és Reb Jide Lájbn Fruchter Visoról, leült az asztalhoz és helyettesítette a rebét. Ők vették át a kvitliket meg a pénzt és ők tolmácsolták a caddik nevében a jókívánságokat. Minden ugy történt, mintha a rebe személyesen lett volna jelen. Egyetlen felsőbb intés elegendő volt ahhoz, hogy a chaszidok fantáziája a két hívőben lássa megtestesítve a caddik fizikai lényét.

Reb Mendele Wizensitzer egyébként is szerencsés ember volt. Ő volt abban az időben jóformán az egyetlen chaszid rebe, akinek nem voltak ellenfelei. S ha életében mégis olyan sok fájdalom érte, azt főleg hozzátartozói okozták.

Sok szomorúságot okozott Reb Mendele Wizensitzernek a koszovi rezidencia ügye. Ettől függetlenül sokat kesergett sógorai, a szadagorai rebék miatt, akik ragyogó sikerek közepette szörnyű bajokkal küzdöttek. Az ő életükben az árnyék valóban hozzászédött a fényhez. Néhány hónappal Reb Szrulcse Rizsener halála után meghalt a szadagorai trónörökös, Reb Sulem Joszefnyu. Halála után a legidősebb fivér, Reb Avrum Jáneknyu elfoglalta a szadagorai trónt, de még jóformán el sem helyezkedett a trónon, amikor pénzhamisítás vádjára alatt letartóztatták és bebörtönözték.

(Folytatjuk.)

Az Országos Tago
Str. Saguna 7 sz. 2
szerdán, f. hó 31-én
dr Frenkel Mik

— Averscu külföldi jelentik: Averscu Kissingenbe utazott, fogja végezni. A tér vissza az országra.

— Augusztus 29-én a közgyűlés. Bucu arant külügyminiszter, hogy a szövetség a des évi közgyűlést a Bledben (Jugoszlávia) Ugyancsak ott ül összkonferenciája is.

— Az AvivaBarisnak ülése Alba-Iulii albaiulii Haboné-táborban a Hitachduth Harasitja (szervezeti tualis problémáinak társára. Ez alkalommal kongresszusi választ egyezmény következt kérdéseket és a szernek problémáját. Az nek a Nöszüt tagjain nagyobb Hitachduth vezetői.

— Belfastban lassan Belfastból jelentik: A reall. Ez üzleteket uton levő nagy szöüzemét, de közölte a legkisebb rendezarás elbocsátják.

— Nem halasztják szavazás időpontját. A darisz és Kordylisz klatnak okot a népszavazást a kitűzött időpontra.

— Ha az arezine tekintete hágyadt. b nyomolt és nehéz álltulság rothadási fés és epepangás kinozz néhány napon át regg pohár természetes „F vizet innia.

— Bialik—Herzl ünne aiudi tábora. A clu autóval kirándulást tus 4-én az aiudi tá részvesznek a szerve volt somérok és a szedulás vasárnap regge Muzeu Etnografic elő órákor. A további pü vendégek ünnepélyes sokkál Dében 2 or cionista szervezet jele kezte, délután 4 óra Bialik ünnepély. KKL lással egybeköve, este ünnepély tomanuta mellett. Visszainulás kezés Clujra 12 órákor den nap dében 3—4 kirutban, Str. Saguna.

— Fordítás bármely lek, kérvények, tudor munkák) gépbediktá olesón és gyorsan. Dr ban, Cluj. Memorandul

Julius

HE

az U

HIREK

Az Országos Zsidó Párt Cluj-i Tagozatának

Str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában szerdán, f. hó 31-én délelőtt 1-2 óra között dr. Frenkel Miksa tart inspekción.

Averescu külföldre utazott. Bucarestből jelentik: Averescu marsall tegnap este Kissingenbe utazott, ahol szokásos kuráját fogja végezni. A marsall szeptember elején tér vissza az országra.

Augusztus 29-én ül össze a kisanant évi közgyűlése. Bucarestből jelentik: A kisanant külügyminiszterei megegyeztek abban, hogy a szövetség alkotmányában előírt rendszer évi közgyűlést ez évben augusztus 29-én, Bledben (Jugoszlávia) fogják megtartani. Ugyancsak ott ül össze a három állam sajtókonferenciája is.

Az Aviva-Barisszia szervezeti tanácsának ülése Alba-Julian. Augusztus 4-én az albaiuljai Haboné-táborban értekezletre ül össze a Hitachduth Aviva-Barisszia Moaca Harasitja (szervezeti tanács) a szervezet aktuális problémáinak és feladatainak megvitatására. Ez alkalommal fogják megvitatni a kongresszusú választásokra kötött pártközi egyezmény következtében adódott politikai kérdéseket és a szervezet politikai részvételének problémáját. Az értekezleten résztvesznek a Nöszütagjain kívül a zakéntestület, a nagyobb Hitachbruthok és a Haboné-kérek vezetői.

Belfastban lassan helyreáll a nyugalom. Belfastból jelentik: A nyugalom lassan helyreáll. Az üzleteket megnyitották. A Yorkton levő nagy szövőgyár és megnyitotta üzemet, de közölte a munkásokkal, hogy a legkisebb rendzavarás esetén valamennyiüket elbocsátják.

Nem halasztják el a görögországi népszavazás időpontját. Athénből jelentik: Csaldaris és Kordylisz kijelentették, hogy nem látnak okot a népszavazás elhalasztására és azt a kitűzött időpontban meg fogják tartani.

Ha az areszine fakó, szürkésárga és tekintete hágyadt, ha szomorú hangulata nyugtolt és nehéz álmok györik ha a bel tulságos rothadási folyamatai, gyomorfájás és epepangás kinozzák, olykor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet innia.

Bialik—Herzl ünnepély a Hanoar-Hacioni aiudi táboraiban. A cluj-i Hanoar-Hacioni több autóval kirándulást rendez vasárnap, augusztus 4-én az aiudi táboraiban. A kiránduláson résztvesznek a szervezet tagjai, a szülők, a volt somérok és a szervezet sokbarátjai. Indulás vasárnap reggel pontosan 6 órakor a Muzael Ethnografic elől, érkezés a táboraiba 9 órakor. A további program: 11 órakor a vendégek ünnepélyes fogadtatása, elvonulásokkal. Délben 2 órakor az erdélyi klacionista szervezet jelenlévő vezetőinek értekezlete, délután 4 órakor ünnepélyes Herzl—Bialik ünnepélyes, KKL-persely előtti felvonulással egybekötve, este 8 órakor Aiudon nagy éhgyomorral tornamutatványokkal, villanyfény mellett. Visszaindulás Aiudról 10 órakor, érkezés Clujra 12 órakor. Jelentkezni lehet minden nap délben 3—4 és 8—9 között a mazarutban, Str. Saguna 7, pénteken estig.

Fordítás bármely európai nyelven (levelek, kérvények, tudományos, műszaki stb. munkák) gépbédiktálás másolás pontosan, olcsón és gyorsan. Dr. Mandel fordító irodájában, Cluj Memorandului 24.

Julius 31-én este 9 órakor:

HERZL—BIALIK

emlékünnepély az Unitárius Gimnáziumban

Befejeződött a vizsgálat Sándor király meggyilkolásának bűnyűjében. Marselleből jelentik: Sándor király és Barthou meggyilkolása ügyében a vizsgálat befejeződött. A rőtárgyalást valószínűleg a bucherochai törvényszék fogja megtartani.

Ujabb japán tiltakozó jegyzék Szovjet-országhoz. Charbinből jelentik: A japán konzul tiltakozó jegyzéket adott át az orosz konzulnak amiatt, hogy szovjet előőrsek az Amuron tüz alatt tartottak egy japán zászlós motorcsónakot. A jegyzék biztosítékot követel abban az irányban, hogy hasonló esetek nem fognak megismétlődni.

Kétszáz tagból álló rablóbanda támadta meg a koreai expresszvonatot. Pekingből jelentik: A Hsinking—Korea közötti expresszvonatot ma éjjel 200 tagból álló rablóbanda támadta meg. A banditák felszedték a sineket, kisziklították a vonatot, amely felfordult. A menekülő utasokat lelőtték. Egy európai, öt japán, egy kínai meghaltak. A rablók ezután kifosztották az utasok poggyászait, majd öt japánt és 20 kínait tuszul magukkal hurcoiva visszavonultak. A támadás Mandzsukuc fővárosától, Hsinkingtől 70 kilométernyire történt.

Amerikában nagy visszatekintést kellett a moszkvai kommunista internacionálé felhívása az amerikai kommunistákhoz. Londonból jelentik: Washingtonban élénk visszatekintést kellett a Moszkvában ülésező kommunista internacionáléban az amerikai kommunistákhoz intézett azon felhívása, hogy erősítsék agitációjukat és rendezzenek minél több sztrájkot. A külügyi hivatal megkapta a moszkvai amerikai követ jelentését s most azt tanulmányozza, nincs-e ellentétben a felhívás Litvinov azon ünnepélyes ígéretével, hogy a szovjet felhagy Amerikában mindenféle kommunista agitációval.

Ma, szerdán a ROYAL-mozgóban: A legszenzációsabb kettős műsor:

I. Moszkvai éjszakák

Fősz.: HARRY BAUR, ANNABELLA.

II. Csak engem szeress

A legjobb angol vigjáték.

PREMIER!

Előadások kezdete: Moszkvai éjszakák 3.20, 6.20, 9.20, Engem szeress: 5, 8, 10.30.

Kezdődő ütőerimeszesedésnél reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet úgy az alhasi pangást, mint az emésztés renyhességét megszünteti, a rekeszizom emelkedését csökkenti és a magas vérnyomást mérsékli.

Cionista élet Diciosanmartinban. Az utóbbi napokban nagy fellendülésnek indult a cionista élet Diciosanmartinban. Néhány héttel ezelőtt, eddig kivülről elemek bevonásával sikerült reorganizálni a Zs. N. Sz. helycsoportját. A helycsoport élére a következő vezetőséget választották meg: Diszelnek Koch Richard, elnökök: Rosenfeld Henrik és Schwartz Mór, pénztárnok Deutsch Géza, KKL-biztos: Grossmann Dezső, szervezeti orvos: dr. Friedmann Ernő. Ezenkívül széleskörű választmányt választottak. Ugyancsak reorganizálódott az Aviva-Barisszia csoportja is, mely folyó hó 21-én nagyszabású Herzl—Bialik emlékünnepélyt rendezett. Az ünnepély műsorát Grossmann Dezső prófóga vezette be. A templomi kórus a kőel molé rachamim gyászimál énekelte, mad Noé! A rendezés az Aviva-Barisszia központi vezetőségének tagja tartotta meg emelkedett szellemű emlékbeszédét Herzlről és Bialikról. Lebovics Miksa Bialik „Aldás” című költeményét adta elő művészi érzéssel. A vegyes kórus a Kineret című dalt adta elő, nagy sikerrel, majd a Hatikvah és a Tachzaknah hangjaival ért véget az ünnepély. A Keren Kajemeth főirodája diplomával tüntette ki a csoport egy tagját: Hirsch Sarah, Krausz Juditot, Lebovics Miksát és Schwartz Arnoldot a KKL szolgálatában kifejtett agilis munkájukért. A közeli napokban a Makkabi csoportja is megalakul Dicioiban.

Rövid hírek mindenünnen. A szófiai legfőbb katonai tanács elhatározta, hogy 8 tisztet, akik Damian Velceff ezredesnek, a köztársasági eszme egyik hívének barátai, nyugdíjba küldi. — A kenti gróf és felesége, Marina görög hercegnő Párizsban Münchenbe érkeztek. Velük együtt jött Sándor jugoszláv herceg is, Pál regensherceg fia. Valamennyien továbbutaztak Belgrádba, ahol Marina hercegnő meglátogatta rokonait. — Saint-Vincent spanyol államában két személyvonat összeütközött egymással. Hat utas súlyosan, több mint 100 könnyebben megsebesült. Az anyagi kár igen jelentékeny. — Kattowitz egyik negyedéből 18 tífuszost szállítottak kórházba. Intézkedéseket fogantatosítottak abban az irányban, hogy a járvány terjedésének gátat vessenek. — A paraguayboliviai háború befejeztével megkezdődött a hadifoglyok kicserélése. — Korea és Mandzsuria több pontján felhőszakadások miatt a folyók kiáradtak. — Gazdasági körökben elterjedt hírek szerint az olaszok Franciaországban kölcsönt kívánnak felvenni. — Az osztrák kiberő hadgyakorlati Alsó-Ausztriában lesznek szeptember 4—6 napokon. — Formosában orkán pusztított. Még nem ismerik a halálos áldozatok számát. — Ma Londonban megnyílt az ideggyógyászok nemzetközi kongresszusa. — Október elején Rómában ül össze a nemzetközi Volta-kongresszus. — Lombóvár környékén olasz megbízottak nagy tömegben vásárolják a magyar lovakat. — Husz angol volt frontharcos Kalkuttában a német konzul és a német klub vendégei voltak.

A Consum új száma gazdag tartalommal jelent meg. A bankárt, a gyárost, a kereskedőt, a vállalkozót egyaránt érdeklő legaktuálisabb gazdasági eseményekről a következő főbb cikkekben számol be a Consum most megjelent legújabb száma: Az osztrák és magyar hadikölcsönkötvényekkel is jegyezhető a Consolidare-kölcsön. Az államnak és állami intézményeknek szükséges deviza előteremtése komoly gondot okoz a Jegybank vezetőségének. A Banca Nazionale reeszkompált konverziós váltóállomány husz százalékát a maximális tőkeengedmény igénybe vételével teljesen kifizették az adósok. Uj ipari hitelpolitika inaurálását jelentette be az Ugir közgyűlésén V. Slávescu, a Credit Industrial vezérigazgatója. Fizetési képtelenségek. Uj cégek és cégváltozások. Közzállítások és árlejtések első forrásból olvashatók a Consumban. Kérjen mutatóny-számokat a kiadóhivataltól, Cluj, Str. Iuliu Maniu 3. (Postafiók 127.)

A BŐR

idő, előtti petyhüdtsege, ráncossága legbiztosabb jele annak, hogy a derma, az epidermisz alatti réteg, elvesztette frissességét, szilárdságát.

Ez az egyszerű anatómiai megállapítás a legjobb ajánlás az EUKUTOL-krém számára.

HOGY a derma szilárdságát visszanyerje, el kell látnunk azokkal a zsíradékokkal, amelyekre szüksége van. Az EUKUTOL krém tudományos alapon készül. Speciális eljárás révén sikerült olyan finom, könnyen és teljesen asszimilálható kompozíciót összeállítani, amelynek organikus alkotórészei sikeresen pótolják a természetes zsíradékokat, amelyre a dermának szüksége van, hogy megtartsa szilárdságát.

Használja az EUKUTOL BŐRKRÉMET.

Összeütközések voltak a délkelet-hollandiai Nijmegenben szocialisták és kommunisták között. Párizsból jelentik: A Paris Soir közli, hogy a délkelet-hollandiai Nijmegenben holland nemzeti szocialisták és kommunisták között összeütközések voltak, amelyeknek a karhatalom vetett véget gummibotokkal.

A németországi terror mindennapi krónikája. Berlimből jelentik: A badeni rendőrség és hatóságok elkobozták a Winthof, Badenwacht és Schoferschar szervezetek vagyónát, azzal vádolva e szervezeteket, hogy népelesen akciókat támogatnak. — A német rendőrség tegnap betiltotta a Liberté, Journal, Quotidien, Petit Parisien, Petit Journal terjesztését.

Két felfegyverzett rabló Newyorkban kirabolott egy ékszerüzletet. Newyorkból jelentik: Két felfegyverzett rabló behatolt az 5-k Avenue egyik ékszerüzletébe, ahonnan elraboltak 500.000 dollár értékű ékszert és egy rubin nyakéket, amely valamikor Maria Antoinette tulajdona volt és egy hete az ékszerüzlet kirakatában volt közszemlére kitéve.

Megmentették itélk a holland forintot. Londonból jelentik: A City körében a holland forintot megmentették itélk. Egyébként a szocialdemokraták hiányozni fognak Colijn új kormányából, de egyébként azt hiszik, a régi miniszterek mindannyian vállalják az új kormányban is régi tarcáikat.

Szenzációs haditalálmány Amerikában. Newyorkból jelentik: A Newyork Times jelentése szerint a hadsereg felderítő szolgálatainak Fort-Monmouthban (New-Jersey) székelt laboratóriumában olyan sugarakat fedeztek fel, amely által a partól 50 mérföldnyire levő ellenséges hajókat és repülőgépeket fel lehet ismerni. A találmány tökéletesítésén most dolgoznak. A laboratóriumot megerősített őrség veszi körül.

A Hetényi-est nagy sikere. Hetényi Elemér műsoros estje telt ház előtt zajlott le a hétfőn este a Magyar Színházban. A Kolping Legényegylet zenekari nyitánya után Török Rezső egy tréfáját játszották, amelyben Réthelyi Ödön és Ihász Aladár arattak viharos sikert. Nagy sikere volt P. Jánosy Béla költeményének, amelyet maga a papköltő olvasott fel. Ihász Klári Ágy és Babits verseket szavalt átértetve. M. Lévy Ilonka operáriákat énekel őrias tetszés mellett. Utána Indig Alfréd hegedült hatalmas sikerrel. Hetényi Elemér, aki a Limonádé ezredes címszerepét játszotta, szünni nem akaró tapssal ünnepelték. Vass Piri és Kovács György határos számai után Sándor Andor és Ihász Bandi táncai tetszettek. Puskás Béla és Körösi Dudas zenekari is sok tapost arattak. Az est felejthetetlen élmény volt nemcsak az ünnepelt Hetényi, hanem a közönség számára is.

Rónaszék (Costiui) gyógyfürdőn 40 százalékos kedvezményt kapnak az Uj Kelet előfizetői

Az Uj Kelet kiadóhivatala és a maramuresi Astra-köztől a napokban megállapodás jött létre, melynek értelmében az Uj Kelet előfizetői Rónaszék (Costiui) gyógyfürdőn kivételes kedvezményben részesülnek. A megállapodás értelmében az Uj Kelet előfizetői az összes fürdőjegy árából 40 százalékos kedvezményt kapnak. A CFR 50 százalékos kedvezményt ad a costiui nyaralóknak. Az ellátás hihetetlenül olcsó, ugyszintén a lakások. A fürdő orth. kóser vendégül is van. Az Uj Kelet előfizetői a costiui kedvezmények miatt forduljanak Schön Dezsőhöz, lapunk stígheti megbízottjához.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Ma ül össze a népszövetségi tanács történelmi jelentőségű rendkívüli ülészsaka

Olaszország nem akar hozzájárulni az ötödik döntőbíró kiküldéséhez. Laval tárgyalásai Edennel és Clark angol nagykövettel. Litvinov érkezését mára várják

Londonban pesszimizmussal ítélik meg a genfi ülészsak kilátásait

Genf, július 30. A Népszövetség tizenhat éves fennállása óta, beleértve a marseillei merénnyel kapcsolatos izgalmas vitákat is, ma kezdődik el a legfontosabb jelentőségű értekezlet a genfi nemzetközi aeropag zóldasztalánál. Háború, vagy béke fölött kell döntenie a népszövetségi tanács rendkívüli ülészsakának — s ezt a döntést diplomáciai körökben ma is pesszimiztikusan ítélik meg. A helyzetet komplikálja Anglia intranzigens magatartása, mert az angol kormány, abban az esetben, ha nem sikerülne Olaszországot kellő mérsékletre bírnia, valószínűleg ragaszkodni fog ahhoz, hogy a problémát teljes egészében a népszövetségi tanács legközelebbi közgyűlése elé vigyék. Más részről Franciaország minden áron megakadályozni igyekszik azt a fenyegető lehetőséget, hogy Olaszország szakítsa a Népszövetséggel és így egyfelől a háború fúriái elszabadulhassanak, másfelől pedig a Népszövetség tekintélye jóvátehetetlen ésvégleges vereséget szenvedjen.

A ma összeülő rendkívüli közgyűlésre az olasz népszövetségi delegáció még tegnap este elutazott, míg Aloisi báró, főmegbízott a keddi nap folyamán indult el Genfbe.

Litvinovnak, a népszövetségi tanács jelenlegi elnökének Genfbe való érkezését mára várják. A rendkívüli közgyűlésen Lengyelországot Komarnitzki, Csehszlovákiát Kunzi-Jierski képviseli, aki egyúttal a kisanant delegátusa is.

A rendkívüli ülészsak megnyílásával egyidejűleg olasz politikai körökben hang sulyozzák, hogy a népszövetségi tanács munkájának csak a békéltető bizottság hatásköre megállapítására és az ualulai incidens körülményeinek megvizsgálására lehet szorítkozni.

Olaszország nem járulhat hozzá egy ötödik döntőbíró kiküldéséhez.

Az olaszoknak ezt a magatartását a *Matin* azzal indokolja, hogy az olaszok jegyzékére adott abessziniai válaszcjegyzék intranzigenciája sokat rontott a helyzeten.

Marinetti háborús felhívása

Hogy közben Olaszország milyen komolyan és elszántan készül a háborúra, arra legjellemzőbb *Marinetti*nek, az ismert futurista olasz költőnek, az olasz Akadémia tagjának felhívása, aki maga is besorozását kérte az olasz hadseregbe. *Marinetti* a *Gazetta del Popolo*-ban a következő felhívást intézte az olasz írókhoz és művészekhez:

„Meghívlak benneteket az afrikai háborúba. Ezelőtt husz évvel a futuristák voltak, akik először hangoztatták, hogy

a háború a világ egyetlen higiénája.

Olaszország afrikai expedíciója a legtermészetesebb eszköz életének megvédésére.

Az abessziniai háború a költők és művészek számára nagyszerű inspirációkat szolgáltat.

Remélem, — fejezi be *Marinetti* felhívását — hogy a harcra mindenki találokunk, hogy Itália ügyéért harcoljunk, amelyet olyan mértékben kell átalakítanunk, amilyen mértékben önmagunkat tudjuk megváltoztatni.“

Eden és Laval tanácskozásai

Párizsi jelentés szerint a genfi népszövetségi ülészsakra kiküldött Eden angol miniszter ma megérkezett a francia fővárosba, ahol beható tárgyalásokat fog folytatni Lavallal rövid tartózkodása alatt. Eden meg fogja kísérelni, hogy Anglia és Franciaország álláspontját az olasz-abesszin vizsály ügyében egymáshoz közelítse s lehetővé tegye, hogy a francia és az angol álláspont a vizsály népszövetségi megvitatásának keretein belül lehetőleg ne mutasson súlyos eltéréseket.

Laval egyébként tegnap ismét tárgyalta Clark angol nagykövettel is. Laval kedden este indult el Genfbe, hogy személyesen résztvegyen a rendkívüli ülészsak tanácskozásain. Laval genfi utazásával kapcsolatban a legtöbb francia lap azt az értesülést közli, hogy

Laval a rendkívüli ülészsak tanácskozásain a Népszövetség május 25-én hozott határozatára fog hivatkozni, amelynek értelmében a hágai döntőbíráskodás ügyének augusztus 25-ig kell elhuzódania s így az ötödik döntőbíró kinevezése feltétlenül szükségessé válik

A francia lapok Laval álláspontját tartják egyedül alkalmasnak arra, amellyel el lehetne kerülni Olaszországnak a Népszövetséggel való szakítását. A *Petit Parisien* szerint Laval küldetése igen kényes s ezért nagy óvatosságra van szükség. Mussolininak meg kell értenie, hogy veszélyes helyzetbe sodorná Franciaországot, ha szóval és tettel a németek nyomdokaiba lépne és felborítaná a nemzetközi egyezmények érvényét.

Az angol álláspont

Genfben általában az a vélemény alakult ki, hogy angol részről — Eden és Clark útján közzölték Párizsban és Rómában, hogy

a népszövetségi tanácsülés sikertelensége esetén angol részről ragaszkodni fognak ahhoz, hogy az olasz-abesszin vizsály egész probléma-komplexumát a népszövetségi tanács rendes közgyűlése elé utalják.

Genfi körökben azt is tudni vélik, hogy Anglia arra az álláspontra helyezkedik, hogy a népszövetségi tanács feladata tulajdonképpen az olasz-abesszin vizsály halasztgatásának kezelése s a Népszövetségnek alaposan kell megoldania a konfliktus teljes egészét.

Ilyen körülmények között érthető, ha a népszövetségi tanács ma megnyíló rendkívüli ülészsakának napirendje kereteit illetően még mindig teljes a bizonytalanság. A Foreign Officehez közel állók véleménye szerint

Angliában általában nem nézik optimizmussal a genfi ülészsak kilátásait, annál is inkább, mert a vita kereteit illetően Anglia és Franciaország között nincs megegyezés.

Aszines népek mozgolódásai

Az olasz-abesszin vizsály ügye, mely mindinkább sodródik a háborús konfliktus felé, egyre nagyobb izgalmat vált ki az Abessziniával szimpatizáló szines népek között. Alexandria-i jelentések szerint

Egyiptomban rendkívüli az érdeklődés az olasz-abesszin konfliktus iránt és

a benszülött lakosság rokonszenve Abesszinia mellett nyilvánul meg.

Számos egyiptomi és török tartalékos tiszt felvételét kérte az abessziniai hadseregbe. Az egyiptomi piac nagy áremelkedéseket mutat, mert a harcra készülő felek hatalmas bevásárlásokat eszközölnek minden cikkből.

Londonba érkezett jelentés szerint tegnap Kalkuttában a muzulmánok és a hinduk közös monstre-népgyűlést tartottak, amelynek szónokai élesen kikelték Olaszország és Németország ellen, amelyeket azzal vádolnak, hogy harcot indítottak a szines népek ellen.

Párizsi jelentés szerint az olasz-abesszin vizsály folytán a francia Szomáli földön élő törzsek között felmerülhet ellentétekre való tekintettel a francia kormány elhatározta a Szomáliában székelő csapatok megerősítését.

Addisababai jelentés szerint az abessziniai kereskedők és importőrök között sztrájkmozgalom tört ki. A város kereskedőinek 85 százaléka bezárt. A kereskedők azt követelték a kormánytól, hogy ismerje el a taller helyi értékét, tíz százalékkal magasabban, mint a hivatalos arfolyam.

Brüsszel, július 30. A belga fővárosban ülésező interparlamentáris konferencia tegnap megszavazta Lafontaine belga delegátus javaslatát a Népszövetség hatáskörének bővítéséről. Pella román delegátus a semlegeségről és a kölcsön egitégről tartott előadást és arról beszélt Mreca Djuvara is.

Capetown, július 30. Az abesszin népus távfúrtai uton fordult Capetown követségébe, hogy küldjenek minél több kiképzett fehér katonát, akik hajlandók az abesszin hadseregben harcolni, ezeket repülőgépeken szállítanák Abessziniába, ahol a tisztikarba osztanák be őket.

Nápoly, július 30. A Romoló hajó hét-száz katonával és 450 munkással, számos gépfegyverrel kifutott a nápolyi kikötőből. A Viminal hajó 750 katonával, automobillal, osztagokkal és sok hadianyaggal, az Italia hajó 702 tiszttel és 900 katonával hagyta el az olasz partokat.

Véres zendülés egy törökországi városkában a kormánynek a turbán viselését megtiltó rendelete miatt

London, július 30. (Rador.) Iszambulból jelentik, hogy a keletiráni Deshed városka egyik mecszetjében súlyos zavargások adódtak a kormány azon rendelete folytán, hogy a tradicionális turbánt kalappal kell felcserélni.

A helyszínre hívott rendőrség elszánt ellenállásra talált. Több lövés dördült el. A halottak száma 30, számos polgár halt meg. A hatóságok 600 leartóztatást eszközöltek.

Agyonlőtték a banditák a korona-uradalmak volt jószágigazgatóját

A jószágigazgató halálos sebbel is felvette a harcot a banditákkal

Bucuresti, július 30. Ma éjszaka Cociog ifovi faluban egy rablóbanda megtámadta G. Adam és Vasile Vasilache üzletét. A boltok kiozstása után, amikor távozni készültek, a helyszínre érkező Boboc, a korona-uradalmak volt vezérigazgatója és tartalékos ezredes, aki lármát csapott, mire a banditák lövést adtak le rá, amely fején találta a tartalékos ezredes. Boboc azonban nem veszte el lélekjelenlétét és halálos sebtől vérezve, felvette a harcot velük, mire a banditák több lövést adtak le rá, és elmenekültek. Hajnalra kelve, a mezőre siető paraszrok vértócsában, halva találták a tartalékos ezredes. A csendőrség széleskörű nyomozást vezetett be, amelyek eredményeképpen a tettesek kézrekerültek.

tette el lélekjelenlétét és halálos sebtől vérezve, felvette a harcot velük, mire a banditák több lövést adtak le rá, és elmenekültek. Hajnalra kelve, a mezőre siető paraszrok vértócsában, halva találták a tartalékos ezredes. A csendőrség széleskörű nyomozást vezetett be, amelyek eredményeképpen a tettesek kézrekerültek.

LEGUJABB SPORT

A cluji vízipólóbajnokság keddi eredményei

Cluj, július 30. Universitatea—KAC 9:0 (4:0), bajnoki. A gólokat Orosz (3), Aranyosi (3), Pasca (2) és Galea dobták. A játékok állandó U fölény jegyében folyt le, a KAC csupán védekezésre szorult. Az U legjobb emberei Aranyosi és Orosz, a KAC-ból Dózsa és Fodor érdemelnek dicsőretet.

Románia—UEC 4:1 (2:0), bajnoki. Biró Konez. A gólokat Dillinger (3) és Pusztay dobták, illetve Cziller a saját kapujába dobt a labdát, hogy kiállított játékaikat visszanyerve csapata kiegészüljön.

Szabadon engedték a DNB német távirati ügynökség Kinában elfogott tudósítóját

Peking, július 30. (Rador.) Dr Müllert, a DNB ügynökség tudósítóját, akit kínai banditák Kalgan közelében foglyul ejtettek, szabadon engedték. Elengedték a kínaiak G.rott Jones angol újságíró is, Lloyd George titkárat, akit szintén magukkal hurcoltak.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomdása Cluj, Strada Barou L. Pop 19. Telefon: 9-77.

CENZURÁT

Az egész világsajtó hangos a
MAGNOLIA STREET

sikerétől, mely az angliai zsidóság jelenlegi életének hatalmas éposza.

A regény írója:

LOUIS GOLDING

Ezzel a regénnyel bevezett a legnagyobb élő zsidó írók sorai közé. Tragikum, humor, könnyedség fényjátéka ez a regény.

Rendelje meg a „PHAROS” könyvkiadó, vagy az UJ KELET könyvosztálya utján

2145 postakata
pláttó in
No. 224714
14. Telefon:
Havonta 11
57re 600, eg
földre: Hav
földre 12, eg
dötesek díjaz
KELET” az
dóság egyetk
cikkek után
és megjelölésével

Szerda délután

A Né
gatá

A Reuter-üg

Egy lej kártyák

Dorel Dumitrescu, kormányzója keresetét tartóztatott szélhámos kötelezte őket a bíró kártérítés megfizetéséhez a hajta megrongált pr. Az egy lejes kártyákra terjedt el a romszimbólikus jelentőségű rek számára találtak ki. Keresni azon, hogy behaem megelőzzenek a tétellel, egyetlen darab nyerészkedés nélkül, f. sa az igaztalanul meg. Szép szimbólum és lanul magasabb morálta valaki egy lej erk. ma ha százszert kapna. De csak addig, míg szimbólum. És senki hogy a megtámadó szimbólikusan, valóban

Mussolini gondja

A Ducenak súlyos g. felől teljes erejével gyű. burra, másfelől az ol. bajai nyugtalanítják.

Holott a két tényező függés van. Pénz nélkül nem. Viszont éppen a pénzre szüksége Olas. Duce háborút akar.

Mussolini úgy vélte, hogy felhívította a líra világ előtt nyilvánvaló fináncsatalom normális nem bírja el azokat a a hadsereg, a háborur sereg követel magának

Mussolini pénzügyi nem maradt Olaszország megfélemezett arról, földi ügyfelei és hitelek és itélek és nem fog. mi történik az olasz lí

A londoni Cityben a lanságot váltott ki a és a pénzügyi körök, hogy elhárítsák az af

Mindaz arra mutat, kája a csőd szélére sod. Mert mit jelent az, is megijedtek?

Nem jelenthet mást, azokat a nagy hite amikkel az olmult tíz. Mussolinit abban a ren ennek következtében s sem lehet Anglia ellen

Ilyen körülmények k. men kezdhet háborút. „Pénz, pénz és újra p. tetsé a Duce számára, hogy ezt a háborus k. zisokkal, gyűjtő jelsz. kekkel pótolni. Ezen tőpreng m